Pianissimo

Časopis pro klavírní pedagogy, studenty a příznivce klavírní hry

„Život je jako hudba a každý tón je jedinečný.“

Daniel Tisoň

MC KKI HF JAMU číslo 22 / březen 2023

Obsah

Slovo na úvod ... 3
Miroslava Raková

METODICKÉ CENTRUM

Bulharská klavírní škola v praxi ... 4
Vanesa Ignatova-Grabon a Miroslava Raková

KATEDRA KLAVÍRNÍ INTERPRETACE

Josefa Hloušková - medailonek pedagožky KKI a MC HF JAMU ... 6
Miroslava Raková

Mimoškolní aktivity pedagogů KKI HF JAMU od srpna 2022 do ledna 2023 ... 9

Galerie soutěžních úspěchů studentů KKI rok 2022 - leden 2023 ... 10

Mezinárodní soutěž Leoše Janáčka ... 15
Miroslava Raková

KURZY

23. ročník Klavírních kurzů Mikulov ... 16
Anna-Adéla Ludvíčková

Brněnské klavírní kurzy Konzervatoře Brno aneb „Prázdninové rozehrávání" 2022 ... 17
Inna Aslamas

56. Mezinárodní mistrovské interpretační kurzy HF JAMU ... 19

SEMINÁŘE

Modelace zvukových vrstev klavírních skladeb od počátků výuky - prof. Alena Vlasáková v Chocni ... 20
Taťána Jurčíková

METODIKA A ODBORNÉ STUDIE

Význam dětských klavírních etud a technických cvičení pro zdravý pianistický rozvoj začátečníků ... 21
Martina Vlčková

RUBRIKA HRAVÝ MUZIKANT

Zvířátka na klavíru ... 26
Linda Horňáková

ZAJÍMAVÉ KNIHY Z NAKLADATELSTVÍ JAMU

Dějiny klavírního umění – Sólová klavírní tvorba Bohuslava Martinů – Život jako koncert pro dva klavíry ... 27
Miroslava Raková

NOTOVÁ PŘÍLOHA

Skladatelská tvorba žáků ZUŠ ... 28
Štěpánka Hrubecká a Věra Chmelová

Tři paví pera ... 30
Nela Růžičková

Strom v dešti ... 31
Marie Movchansaya

Tiché vločky ... 33
Alžběta Vyskočilová

Minimální vesmír ... 34
Nela Vojtková

KLAVÍRNÍ SOUTĚŽE A PŘEHLÍDKY

Antonín Dvořák mladým ... 35
Romana Olivíková a Anna Olivíková

Amadeus pomáhá mladým pianistům růst ... 36
Věra Chmelová

Glory International Piano Competition Online New York ... 37
Šárka Dudová

PROPOZICE KLAVÍRNÍCH SOUTĚŽÍ A PŘEHLÍDEK

Virtuosi per musica di pianoforte ... 38

Broumovská klávesa ... 39

Mezinárodní Novákova klavírní soutěž ... 39

Mladí pianisté hrají na klavír Steinway & Sons ... 40

Mezinárodní Schubertova soutěž pro klavírní dua ... 40

Bachovská cesta ... 41

Jakpak je dnes u nás doma? ... 41

IT RUBRIKA PRO KLAVÍRISTY A KLAVÍRNÍ PEDAGOGY
Štěpán Slavík

Metodické centrum ve fotografii ... 45

Slovo na úvod

Milí čtenáři, klavíristé a klavírní pedagogové,

Metodické centrum HF JAMU slaví v letošním akademickém roce 30 let své činnosti! Jsou to léta naplněná prací, obrovským úsilím a nezdolnou energií. Všechny zúčastněné, pedagogy i posluchače, spojuje hluboký zájem o klavírní interpretaci a pedagogiku.

Metodické centrum bylo založeno v roce 1992 jako účelové mezikatedrální pracoviště HF JAMU pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. Jedinečnou koncepci vzdělávacích kurzů MC vytvořila prof. Alena Vlasáková, pianistka a pedagožka klavírní hry, metodiky a dalších odborných předmětů na JAMU a HAMU. Od začátku se jednalo o čtyřsemestrální kurzy, které zahrnovaly jak hromadnou výuku odborných předmětů – Metodika klavírní hry, Pedagogika, Psychologie, Pedagogický seminář, Interpretační seminář, tak individuální výuku předmětů Hra na klavír a Pedagogické konzultace. Díky velkému zájmu o tuto formu dalšího odborného vzdělávání se nabídka kurzů neustále rozšiřovala.

V současné době MC nabízí pět akreditovaných vzdělávacích programů – čtyři čtyřsemestrální kurzy (Kurz č. 1 – Současné trendy klavírní pedagogiky a hry instruktivní literatury, Kurz č. 2 – Stylová klavírní interpretace a moderní teorie klavírní hry, Kurz č. 3 – Praktická aplikace moderních studijních materiálů a učebních pomůcek ve výuce klavírní hry, Kurz č. 4 – Didaktika přípravy klavíristů do umělecké a pedagogické praxe) a jeden dvousemestrální kurz (Kurz č. 5 – Klub absolventů kurzů MC – klavír). Tým lektorů, složený převážně z pedagogů HF JAMU pod vedením prof. Aleny Vlasákové předává v tomto akademickém roce své znalosti a praktické zkušenosti 130 posluchačům všech stupňů uměleckého vzdělávání. Společně se tak setkávají pedagogové ze základních uměleckých škol, konzervatoří, středních pedagogických škol i pedagogických fakult vysokých škol. Jednotlivé kurzy zahrnují nejen odborné přednášky a semináře, ale také individuální výuku ve dvou oblastech – hra na klavír (sólová hra, hra instruktivních skladeb, klavírní doprovod, improvizace) a pedagogická praxe (individuální konzultace výuky žáků posluchačů MC s možností jejich koncertních vystoupení v aule JAMU).

Metodické centrum má vlastní knihovnu notových a studijních materiálů, knih a dalších učebních pomůcek. Posluchači MC mohou využívat i knihovnu JAMU v budově koleje Astorka. Během období uzavření škol z důvodu pandemie koronaviru byla část knihovny zdigitalizována a dálkově zpřístupněna. Digitalizace notových a studijních materiálů nadále pokračuje.

Během své třicetileté existence se Metodické centrum zasloužilo o pozvednutí české klavírní školy. Pozitivní výsledky jsou zřetelné v mnoha směrech – ve výsledcích na uměleckých soutěžích, v úrovni přípravy žáků na konzervatoře a vysoké školy, ve výkonech žáků i pedagogů na interpretačních a pedagogických seminářích i v aktivitách pedagogů v místech jejich působení. Odráží se ale i v důležitém a neméně významném momentu úspěšnosti pedagogické práce, kterým je vést a vychovávat žáky k porozumění hodnotné hudbě, tříbení vkusu a pěstování lásky k umění a životu.

▸ Miroslava Raková

https://hf.jamu.cz/verejnost/metodicke-centrum/

https://pianissimo.cz/metodicke-centrum/

Metodické centrum

Bulharská klavírní škola v praxi

V listopadu 2022 se po šesti letech na Metodickém centru v Brně opět mluvilo o bulharské klavírní škole a jejích specifikách pro klavírní praxi. MgA. Vanesa Ignatova-Grabon tematicky navázala na svou první přednášku z roku 2016.

Na začátku pohovořila o historii bulharské hudby, byly zmíněny první důkazy o její existenci, a to skladby Joana Kukuzela ze 13. – 14. století. Z raného středověku se dodnes zachovaly jen církevní skladby od neznámých autorů. Po osvobození od turecké nadvlády v roce 1878 se začala formovat tak zvaná bulharská klavírní hudba (škola). První profesionální klavírista z tohoto období byl Angel Bukureštliev, který studoval hru na klavír v Praze u Josefa Kličky. V roce 1904 byla založena první soukromá střední hudební škola. Jejím zakladatelem byl Henrich Vízner, který se narodil v Praze a zde také studoval klavírní hru. Tím byla zahájena dlouhá cesta rozvoje bulharské klavírní pedagogiky. Soukromá škola Henricha Víznera se v roce 1912 stává první státní hudební školou v Bulharsku, čili konzervatoří. V roce 1921 byla v Sofii založena Akademie hudby. Díky tomu vznikají kvalitní podmínky pro výuku hry na klavír.

Velkou roli hrají všichni hudebníci z takzvané první vlny bulharských skladatelů a to jsou: **Dobri Christov**, který studoval kompozici v Praze u Antonína Dvořáka, **Emanuil Manolov** a **Panajot Pipkov**.

Velmi důležitá byla i druhá vlna bulharských skladatelů, zastoupena osobnostmi a umělci, kteří měli velký přínos pro bulharskou klavírní pedagogiku. Patří mezi ně: **Andrej Anastasov Stojanov**

(1890 – 1969) – skladatel, pianista a pedagog, jeden ze zakladatelů bulharské pianistické školy. Pro klavír napsal Pět lyrických skladeb, Tři bulharské rapsodie, Akvarely, Dvě sonáty, Šest sonatin concertante, Osm skladeb pro děti, Album pro mládež, Po slunečných cestách, Osm preludií a Tři tance; **Pančo Haralanov Vladigerov** (1899 – 1978) – skladatel, pianista, pedagog a dirigent. Klavír studoval v Sofii u českého hudebníka Henricha Víznera, kompozici u Dobricho Christova (žáka Antonína Dvořáka). Vladigerovo klavírní dílo je rozsáhlé: Čtyři skladby pro klavír op. 2, Variace pro klavír na téma „Hrda, stará hora" op. 3, Devět impresí pro klavír op. 9, Čtyři skladby pro klavír op. 10, Tři klavírní skladby op. 15, Šest exotických preludií op. 17, Bulharská suita op. 21, Klasické a romantické kusy op. 24, Bulharské písně a tance op. 25, Foxtrot pro klavír (1925), Sonatina concertante op. 28, Miniatury „Šumen" op. 29, Epizody pro klavír op. 36, Akvarely pro klavír op. 37, Obrazy pro klavír op. 46, Suita pro klavír op. 51, Tři skladby pro klavír op. 53, Tři koncertní skladby pro klavír op. 57, Novelety pro klavír op. 59, Pět klavírních skladeb op. 60, Tři krátké klavírní skladby op. 64, Čtyři klavírní skladby op. 65, Pět siluet pro klavír op. 66, Pět poetických obrazů pro klavír op. 68, Čtyři fresky pro klavír op. 69, Tři Bagately op. 70.

Dalšími významnými skladateli a pedagogy jsou: **Veselin Anastasov Stojanov** (1902 – 1969) – skladatel, pianista, muzikolog a pedagog. Skládal orchestrální hudbu, opery, balet, kantáty, koncerty, z nichž tři jsou klavírní. Nejvýznamnější jsou Tři skladby pro klavír (Preludium, Nokturno, Etuda); **Dimitar Nenov** (1901 – 1953) – pianista, skladatel, pedagog, architekt,

malíř a hudební spisovatel byl také hlubokým filosofem. Existuje jen jedna jeho nahrávka a to Lisztova Klavírního koncertu A dur. Pedagogicky inovativně vedl své žáky, aby kvalitně pracovali 1. a 5. prstem, aby měli rádi tyto dva „chudáčky", jak sám říkával; **Ljubomir Pipkov** (1904 – 1974) – skladatel a klavírista. Klavír studoval u Henricha Víznera, psal klavírní skladby; **Paraškev Chadžiev** (1912 – 1992) byl oblíbený skladatel, pedagog a profesor harmonie. Studoval klavír u Andreje Stojanova a kompozici u Panča Vladigerova. Napsal množství skladbiček pro malé děti nejen pro klavír. Také je tvůrcem učebnic harmonie a elementární teorie hudby; **Vasil Kazandžiev** (nar. 1934) – skladatel, pedagog a dirigent. Studoval kompozici u Panča Vladigerova. Pro klavír napsal Toccatu, Sonátu a Vítězství zvonů; **Dora Draganova** (nar. 1946), patří mezi populární skladatele klavírních skladeb pro mladší děti. V Bulharsku je oblíbeno její album Children's Corner (Dětský koutek); **Krasimir Miletkov** (nar. 1952), taktéž jeho díla se v Bulharsku s oblibou hrají, za všechny jmenujme například Vzpomínky z dětství, Na dně moře, Baba Jaga, Pohádkový svět, Hudební krabička, Bacillus Bulgaricus (suita pro klavír).

Kromě již výše jmenovaných, ale i dalších osobností, měla obrovský přínos pro moderní klavírní pedagogiku v Bulharsku **Štěpánka Pelíšek** (1899 – 1990). Byla dcerou českého hornisty, absolventkou Vídeňské akademie hudby, kde studovala u Josefa Hofmanna. Vychovala řadu vynikajících interpretů a pedagogů. Poslední tři její dosud žijící žákyně jsou Katerina Cvetkova, Milena Mollova a Iren Dimitrova. U poslední z nich studovala paní Vanesa Grabon řadu let klavírní doprovod na konzervatoři ve Varně.

Systém vzdělávání klavíristů a klavírních pedagogů v Bulharsku je specifický. Stát zajišťuje studium pouze pro budoucí profesionály. Na dvanáctileté školy jsou žáci přijímáni již od 1. třídy. Studium je obtížné. Přijímací zkouška zahrnuje intonaci, rytmus, transpozici písniček od různých tónů, s dítětem je také veden pohovor. Na první seznamovací hodině se žákem pedagog hlavně hraje. Důležitým faktorem je, aby byl pedagog dobrým interpretem. V Bulharsku musí mít vyučující v umělecké škole titul MgA., jinak může učit jen povinný klavír. Výuka hlavního oboru probíhá dvakrát týdně. Začíná se hrát třetím a druhým prstem v non-legatu, pak legato rozdělené mezi dvě ruce. Melodie jsou krátké a většinou se používají lidové písně. Dvakrát týdně probíhají hodiny intonace a všechny děti mají povinný sborový zpěv. Od 5. třídy se postupně přidávají další hudební předměty – komorní hra, klavírní doprovod, dějiny hudby. Od 7. třídy navazují harmonie, polyfonie a lidová hudba.

Mezi nejúspěšnější bulharské klavírní školy patří Klavírní škola pro začátečníky, jejímiž autorkami jsou Lidia Kuteva (1923 – 2004) a Milena Kurteva (nar. 1931) a Klavírní škola pro začátečníky od Mileny Kurtevy. Ta také napsala dvě vynikající práce z oblasti klavírní pedagogiky – Hudební paměť mladých klavíristů a Metodika výuky hry na klavír. Je rovněž autorkou škol a her Dobrodružství hudebních tónů a jejich not, Paprsky z velké scény – pro čtyřruční klavír a Hudba pro každé dítě (předškolní příprava pro začátečníky).

Klavírní škola pro začátečníky Mileny Kurtevy je myšlena zhruba na jeden rok délky studia. Dá se zvládnout i rychleji. Škola je rozdělená na části, které se zabývají konkrétními problémy a postupy.

Část 1 – Výuka podle sluchu, seznámení s názvy kláves, sezení u klavíru, první pohybové návyky – hra non legato.

Část 2 – Hra podle not, délka not, takt 4/4, melodie s notou „do", spojení sluchových, pohybových a zrakových představ.

Část 3 – Takty 2/4 a 3/4. Nové melodie.

Část 4 – Melodie s novými notami. Legato. Frázování a dynamika.

Část 5 – Osminové noty. Samostatnost při pohybu obou rukou. Alterace. Tempa.

Část 6 – Dvojhmaty a akordy. 3/8 a 6/8 takty.

Část 7 – Čtvrťová nota s tečkou. Synkopy. Trioly. Šestnáctinové noty.

Část 8 – Pedál. Nepravidelné rytmy. Stupnice C dur. Etudy.

Na konci školy jsou uvedeny skladby pro první dětský koncert.

Druhá část školy od M. Kurtevy nazvaná **Hudební perly** obsahuje skladby pro druhý, třetí a čtvrtý rok studia hry na klavír. Součástí školy je hudební počítačová hra „Klavír vypráví", která nabízí možnosti procvičování sluchu, notového zápi-

su a další. Skladby jsou rozděleny podle jednotlivých stylových období (baroko, klasicismus, romantismus, impresionismus). Speciální místo je věnováno Chopinovi.

Ke klavírním školám pro začátečníky od paní Kurtevy doporučila Vanesa Grabon případně použít tři **doplňkové sešity**, které sestavila paní **Penka Dobreva Temniskova**.

MŮJ PRVNÍ SEŠIT od paní Temniskové má za úkol doplnit repertoár začínajícího pianisty. Skladby jsou seřazené podle obtížnosti a umožňují, aby si děti osvojily ve volné formě elementární hudební jazyk. Velkou předností pro začínající klavíristy je zápis velkými notami na velké notové osnově.

MŮJ DRUHÝ SEŠIT navazuje na první sešit. Obsahuje úpravy známých skladeb. Notový zápis pokračuje velkými notami.

MŮJ TŘETÍ SEŠIT už má menší zápis notového textu. Probírají se v něm podrobně různá tempa a dynamiky. Obsahuje velmi pestré a zajímavé skladby ze všech období.

Při přednášce v MC měli posluchači možnost si prohlédnout velké množství doporučených notových materiálů bulharských skladatelů: Dora Draganova – Junior hraje na klavír, Miroslav Danev – Borec, Atanas Atanasov – Hra na klávesách, Konstantin Manolov – Lehké klavírní skladby, Krasimir Miletkov – Hudební krabička, Petr Krumov – Klavírní miniatury pro malé a velké, Veselin Stojanov – Album klavírních skladeb pro děti a mladistvé, Andrej Stojanov – Po slunečných stezkách, Akvarely, Pět lyrických skladeb pro klavír, op. 6., Alexandr Mihajlov – Preludium a Valčík, Filip Pavlov – Pět miniatur pro klavír z cyklu Pohádky pro klavír, Dimitar Sagaev – Šest preludií pro klavír, Yordan Gošev – Tři etudy pro klavír.

Na závěr přednášky doporučila MgA. Vanesa Grabon i velmi zajímavé školy pro hru na čtyři ruce určené pro úroveň od nejmenších až po pokročilé hráče. První škola s názvem **Ansámbly pro malé klavíristy** (sestavila Evgenia Dimitrova) obsahuje známé melodie upravené pro pohodlnou hru začínajících klavíristů. Další čtyřruční notový materiál od skladatele Filipa Pavlova se jmenuje **Připínáček**. Jsou to komorní klavírní skladby určené pro hru začínajícího pianisty s učitelem. Poslední čtyřruční cykly od skladatele Alexandra Mihajlova byly Stará pohádka pro klavír na čtyři ruce a Scherzo pro dva klavíry.

Celou svou přednášku prokládala MgA. Vanesa Grabon hrou hudebních ukázek, závěr přednášky patřil provedení Valčíku od Atanase Koseva z cyklu Ansámbly pro malé klavíristy. Ve čtyřruční hře vystoupila se svým kolegou Viktorem Vojnovičem.

▸ Vanesa Ignatova-Grabon a Miroslava Raková

▸ *Autorka článku MgA. Vanesa Mihaylova Ignatova-Grabon začala hrát na klavír ve třech a půl letech. V šesti letech byla přijata na konzervatoř ve Varně (Bulharsko). Po dvanácti letech studia na konzervatoři Dobricho Christova pokračovala ve studiu na HF JAMU v Brně ve třídě prof. Jiřího Skovajsy. Během svého studia absolvovala roční stáž v Anglii u světoznámé profesorky Renny Kellaway a následně odjela na půl roku do Wroclawi v Polsku, kde studovala u prof. Grzegorze Kurzyńského a odb. as. Mgr. Elzbiety Zawadské. Vanesa Grabon má řadu ocenění z národních a mezinárodních soutěží jak v sólové tak i v komorní hře. Velmi aktivně se od malička věnuje klavírnímu doprovodu a také získala ocenění na soutěži pro mladé korepetitory. Vystupovala na koncertech v Bulharsku, Polsku, Česku a Anglii. Momentálně vyučuje a aktivně se věnuje korepetici na ZUŠ Orchidea v Brně, ZUŠ Kuřim a jako externí pedagog na KKI HF JAMU. Její žáci se aktivně účastní koncertů, festivalů, národních a mezinárodních soutěží.*

Katedra klavírní interpretace

Josefa Hloušková - medailonek pedagožky KKI a MC HF JAMU

Brněnská rodačka, klavíristka a pedagožka Josefa Hloušková zůstává Brnu věrna po celý svůj život. Na Katedře klavírní interpretace (dříve Katedra klávesových nástrojů) HF JAMU působí od roku 1989. Jako pianistka na sebe výrazně upozornila v roce 1951 na soutěži československých konzervatoří. Poté aktivně koncertovala jak sólově, tak jako komorní hráčka a rovněž natáčela pro Československý rozhlas. Za svého dlouholetého pedagogického působení na brněnské konzervatoři (1951-1994) a HF JAMU (od roku 1989) vychovala mnoho žáků, kteří se úspěšně uplatňují v interpretační i pedagogické praxi.

Josefa Hloušková se narodila 21. února 1929 v Brně. Maminka i tatínek byli povoláním krejčí. V zájmu o hudbu ji podporoval zejména tatínek. Do soukromé výuky klavíru začala chodit v 1. třídě k paní učitelce Boženě Králové (jelikož paní učitelka byla i houslistka, učila se u ní později i několik let hře na housle). První klavír jí rodiče zajistili formou pronájmu u známé brněnské firmy Josefa Lídla. Po splacení klavír odkoupili. O devět let později, při leteckém náletu na Brno, dostal dům, kde rodina bydlela, přímý zásah. Vybombardováním tak přišli o klavír i další majetek.

Po obecné škole začala chodit na gymnázium, ale již velmi záhy se definitivně rozhodla pro studium hudby. Brzy po jejím přijetí na brněnskou konzervatoř (v protektorátním roce 1944) však Němci po násilném uzavření vysokých škol uzavřeli 1. září 1944 také všechna česká divadla a konzervatoře. Místo vysněného studia na konzervatoři dostala povolávací rozkaz a byla totálně nasazena k nucené práci v továrně.

Na konzervatoř se vrátila po válce v roce 1945 a stala se studentkou v klavírní třídě Jaroslava Kvapila. Na svého pedagoga vzpomíná jako na velkého muzikanta s obdivuhodnou schopností hry z listu. Po odchodu Jaroslava Kvapila na JAMU pokračovala ve studiu klavíru u Františka Schäfera. Obdivovala jeho pedagogické mistrovství, ale zároveň jeho respekt k žákově individualitě a ponechání prostoru pro vlastní názor na interpretaci. Od svých studentů vyžadoval hráčskou poctivost, velký důraz kladl na zvukovou stránku hry. Josefa Hloušková s úctou vzpomíná i na další pedagogy, kteří rozšiřovali její hudební vzdělání: Viléma Petrželku (harmonie, hudební formy), Theodora Schaefera (intonace, hudební nauka), Graciana Černušáka (dějiny hudby).

Studium na konzervatoři ji bavilo a kromě širokého povinného klavírního repertoáru hrála hojně skladby J. S. Bacha, C. Debussyho, F. Chopina a V. Nováka. V rámci konzervatoře pravidelně vystupovala na výběrových koncertech studentů v Besedním domě v Brně. Studium na Konzervatoři Brno ukončila absolventským koncertem, na kterém zahrála Klavírní koncert č. 2 f moll op. 21 F. Chopina za doprovodu orchestru konzervatoře pod vedením dirigenta Bohumíra Lišky.

Ve svém studiu pokračovala Josefa Hloušková na JAMU v Brně ve třídě Františka Schäfera, po jeho smrti pak u Jana Ermla.

Prof. MUDr. Otakar Vondrovic v oponentském posudku k absolventskému koncertu Josefy Hloušková 1. června 1970 napsal:

...Pozoruhodný je její fond zdravé, sensitivní muzikálnosti spojený s vyspělou kulturou úhozovou umožňující bohatou diferenciaci úhozových barev a odstínů, cílevědomě a citlivě používaných. V jejím recitálu zaujala od prvních tónů intensita hudebního prožitku, s jakým skladby přednáší zejména přesvědčivě v partiích lyrických, kantabilních; avšak ani vzruch a napětí nechybí při její hře, i prvek dramatický dovede uplatnit...

Aktivní koncertní činnost odstartovala Josefa Hloušková v roce 1951, kdy získala první cenu a titul absolutního vítěze v soutěži československých konzervatoří (Konzervatoř Praha, Konzervatoř Brno a Konzervatoř Bratislava). Koncertně se uplatňovala po celém Československu jak v sólové hře, tak zvláště ve hře komorní. Jako komorní hráčka vystupovala také v Maďarsku. Jako sólistka obsáhla široký repertoár od baroka až po skladatele 20. století. Často uváděla skladby moravských skladatelů, mnohokrát se jednalo o jejich první provedení vůbec. Stovky veřejných vystoupení absolvovala v oblasti komorní hry a doprovodu, její komorní repertoár představoval širokou škálu literatury pro smyčcové nástroje, dechové nástroje dřevěné i žesťové, literaturu pěveckou a melodramy. Podílela se také na četných výchovných koncertech.

Kritiky její koncertní činnosti byly naplněny chválou. Za všechny hovoří část citace jedné z nich:
...A úspěch, jehož dosáhla mladá pianistka, byl po zásluze pronikavý. Znamenitě technicky vyzbrojena s vystupňovaným stupněm pro barvitost a nosnost tónu rozezvučela klavír ve skladbách Debussyho v plné nádheře barev světla i stínu, s tvůrčím zaujetím se propálila k poeticky vzletnému přednesu nádherných impresionistických obrazů, právě tak jako k bohatému citovému světu Novákovu v celé stupnici jeho výrazových prostředků. Velmi četní posluchači s nadšením sledovali její hru. Josef Veselka, 1953

V šedesátých letech také spolupracovala s Československým rozhlasem. Již jako studentka 1. ročníku konzervatoře nahrála v roce

1946 Bachovu Tříhlasou invenci č. 8 a Čajkovského Ruský tanec. Pro rozhlas vznikla i nahrávka veřejného koncertu v sále Stadionu v Brně, na kterém hrála Chopinův Klavírní koncert č. 2 f moll op. 21 za doprovodu Orchestru československého rozhlasu pod vedením dirigenta Antonína Devátého. Zejména v letech 1951-1958 natočila Josefa Hloušková pro rozhlas řadu snímků sólových i komorních. Často se jednalo o první koncertní provedení skladeb či jejich první nahrání v rozhlase.

Od roku 1951 působila na brněnské konzervatoři. Zprvu jako korepetitorka pro klavírní doprovod a komorní hru, od roku 1961 spolu s doprovody vyučovala povinný klavír. Po úspěšném konkurzu se stala v roce 1965 pedagožkou hlavního oboru, od roku 1979 byla vedoucí klávesového oddělení. Se svými studenty se úspěšně zúčastnila mnoha soutěží a také sama působila v porotách některých z nich (např. Beethovenův Hradec, soutěže konzervatoří, soutěže ZUŠ). V tomto období také přednášela pro pedagogy ZUŠ (dříve LŠU) a psala odborné recenze na nově vydanou instruktivní literaturu do časopisu Opus Musicum (r. 1972-1973).

V roce 1979 obdržela Josefa Hloušková za svou pedagogickou práci od odboru školství Jihomoravského kraje čestné uznání. Během svého působení na Konzervatoři Brno získala několik osobních ocenění své pedagogické práce od ředitelů Karla Horkého a později Evžena Zámečníka.

Ze studentů konzervatoře vzpomíná například na Františka Hudečka (v současné době působí na Katedře hudební výchovy Pedagogické fakulty v Českých Budějovicích), Renatu Bialasovou (vyučuje na Konzervatoři Brno), Šárku Královou (roz. Holáňovou – působí na Katedře zpěvu HF JAMU), Jana Kováře (pedagog na Konzervatoři Brno), Šárku Pilátovou (roz. Štolfovou – pedagog na Konzervatoři Brno, byla první českou absolventkou hry na cembalo na VŠMU v Bratislavě) nebo Filipa Dvořáka (po konzervatoři studoval cembalo a historicky poučenou interpretaci staré hudby, působí v různých souborech staré hudby a zabývá se stavbou cembal), Moniku Jakubíčkovou (roz. Klimešovou – korepetitorka Městského divadla Brno a pedagog Taneční konzervatoře Brno), Ivetu Arnoldovou, Giovannu Ježkovou a další. Vzpomínku si zaslouží i nedávno zesnulý Zdeněk Brož.

František Hudeček v roce 1974 v kulturním časopisu Prostějovska Štafeta v článku M. Kühnové Prostějovské hudební mládí napsal: *...Na brněnské konzervatoři jsem studoval u prof. Josefy Hlouškové. Byla to krásná léta. Z inspirací, které jsem v hodinách od prof. Hlouškové dostával díky její veliké muzikantské intuici a nesmírné inteligenci, čerpám stále...*

Od roku 1989 Mgr. Josefa Hloušková pedagogicky působí na Katedře klavírní interpretace (dříve Katedra klávesových nástrojů) HF JAMU (klavír, komorní hra, instruktivní literatura). Od vzniku Metodického centra v roce 1992 předává své bohaté hudební a pedagogické zkušenosti pedagogům uměleckých škol. K jejím absolventům magisterského oboru patří například Ivana Možiešíková (roz. Hotárková (pedagog Konzervatoře Ostrava), Šárka Bartošová (pedagogicky působila v Číně), Lenka Císařová (roz. Braunerová – působí na DF JAMU), Stanislav Slavíček (pedagog na Konzervatoři Brno).

V bakalářském studiu Klavírní pedagogiky v její třídě úspěšně absolvovaly Lenka Kurcová, Šárka Dudová, Zora Gogelová, Miluše Mimrová, Gabriela Francová, Adéla Michálková a další.

Na uvedené fotografii jsou spolu s Mgr. Josefou Hlouškovou její absolventi z roku 2016, Alexandra Dehnerová, Pavel Valvoda a Marcela Gajdošová (zleva).

Pod jejím pedagogickým vedením vznikl v letech 2012-2022 v předmětu Hra instruktivní literatury soubor nahrávek instruktivní klavírní literatury. Studiové nahrávky byly vytvořeny jako povinná součást studia studentů dvouletého magisterského oboru Hra na klavír a klavírní pedagogika. Pozornost byla zaměřena především na českou a slovenskou tvorbu 20. a 21. století, kterou doplnily převážně málo známé skladby z předchozích období. Snímky slouží jako zvukové pomůcky pro učitele klavírní hry a jsou dostupné studentům KKI i MC HF JAMU. Jsou přínosem k poznání širšího repertoáru v oblasti instruktivní klavírní literatury.

▸ Miroslava Raková

Autorka článku Mgr. BcA. Miroslava Raková vystudovala hru na klavír na Konzervatoři v Teplicích, magisterské studium Učitelství pro ZUŠ na Pedagogické fakultě v Českých Budějovicích a bakalářské studium Klavírní pedagogiky na HF JAMU v Brně ve třídě prof. Aleny Vlasákové. V roce 1991 založila a do roku 1999 vedla Soukromou ZUŠ v Litvínově. Nyní pedagogicky působí v ZUŠ v Jirkově. Je autorkou překladu 2. dílu německé klavírní školy B. Schwedhelm Klavierspielen mit der Maus. V MC JAMU je v současné době posluchačkou kurzu č. 4. Od roku 2016 působí jako šéfredaktorka časopisu Pianissimo.

Mimoškolní aktivity pedagogů KKI HF JAMU

od srpna 2022 do ledna 2023

srpen 2022

8. 8.–11. 8. 2022 Mezinárodní klavírní soutěž Fryderyka Chopina – Mariánské lázně
MgA. Helena Weiser – členka poroty

19. 8.–26. 8. 2022 Klavírní kurzy Mikulov
MgA. Helena Weiser – lektorka

21. 8.–27. 8. 2022 Klavírní kurzy Konzervatoře Brno
MgA. Martin Fišl – lektor
MgA. Dominik Gál – lektor
MgA. Pavel Zemen – lektor

září 2022

10. 9. 2022 Ostravská setkání u klavíru – Janáčkova konzervatoř v Ostravě
prof. Alena Vlasáková – přednáška „Specifika klavírní interpretace z pohledu stylové hry“

10. 9. 2022 Klavírní inspiromat – ZUŠ Chotěboř
MgA. Radka Hreňová – přednáška „Klavírní technika“
MgA. Martin Fišl – přednáška „Klavírní technika a etudy“

14. 9. 2022 Debutový koncert Einarse Eversse - sál Královské dánské hudební akademie v Kodani
Magdaléna Hrudová – komorní hra s Einarsem Everssem a Pedrem Francem

17. 9. 2022 EPTA – Praha, Gymnázium a Hudební škola hl. m Prahy
prof. Alena Vlasáková – přednáška „Studium skladeb z období klasicismu v dětské klavírní výuce“

29. 9. 2022 Zahajovací koncert sezóny Plzeňské filharmonie – Plzeň
Igor Ardašev, program: S. Rachmaninov – Klavírní koncert č. 1 fis moll

30. 9. 2022 Koncert Plzeňské filharmonie – Klatovy
Igor Ardašev, program: S. Rachmaninov – Klavírní koncert č. 1 fis moll

říjen 2022

10. 10. 2022 Koncert francouzské hudby – HF JAMU
Alice Rajnohová s fletnistkou Šárkou Trompé

11. 10. 2022 Koncert francouzské hudby – Kroměříž, Kino Nadsklepí
Alice Rajnohová s fletnistkou Šárkou Trompé

17. 10. 2022 Koncert ve společnosti slovanských skladatelů – Hranice
Trio vario – Magdaléna Hrudová (klavír), spolu s Ellen Klodovou (housle) a Kateřinou Koskovou (klarinet)

18. 10. 2022 Koncert ve společnosti slovanských skladatelů – Rožnov pod Radhoštěm
Trio vario – Magdaléna Hrudová (klavír), spolu s Ellen Klodovou (housle) a Kateřinou Koskovou (klarinet)

19. 10. 2022 Koncert ve společnosti slovanských skladatelů – Valašské Meziříčí
Trio vario – Magdaléna Hrudová (klavír), spolu s Ellen Klodovou (housle) a Kateřinou Koskovou (klarinet)

19. 10. 2022 Recitál – Plzeň, Dům hudby
Igor Ardašev s Ivanem Ženatým (housle), program: W. A. Mozart, L. van Beethoven, A. Dvořák, F. Mendelssohn-Bartholdy

20. 10. 2022 Koncert ve společnosti slovanských skladatelů – Nový Jičín
Trio vario – Magdaléna Hrudová (klavír), spolu s Ellen Klodovou (housle) a Kateřinou Koskovou (klarinet)

22. 10. 2022 Klavírní sobota – Konzervatoř Brno
prof. Jan Jiraský, Ph.D. – přednáška „Pohled do klavíru“

listopad 2022

5. 11. 2022 Matiné JAMU (Festival Janáček Brno) – Brno, Památník Leoše Janáčka
Magdaléna Hrudová s Nikitou Ruzhavinskym

9. 11. 2022 Klavírní recitál „Harmonie života“ – Klatovy, Refektář jezuitské koleje
Linda Coganová

10. 11. 2022 Klavírní recitál na Festivalu Rudolfa Firkušného – Praha, Rudolfinum
Igor Ardašev, program: W. A. Mozart, L. van Beethoven, S. Prokofjev, P. I. Čajkovskij

12. 11. 2022 Konzervatoř Evangelické akademie – Olomouc
MgA. Radka Hreňová – přednáška „Komplexní rozvoj osobnosti začínajícího klavíristy“

12. 11. 2022 Klavírní matiné – Brno, Památník Leoše Janáčka
Pavel Zemen

13. 11. 2022 Matiné JAMU (Festival Janáček Brno) – HF JAMU
Linda Coganová

19. 11. 2022 Klavírní matiné – Brno, Památník Leoše Janáčka
Jan Jiraský

24. 11.–26. 11. 2022 AMADEUS Brno
prof. Jan Jiraský, Ph.D. – předseda poroty

prosinec 2022

1. 12. 2022 Koncert Klubu moravských skladatelů „Od Janáčka k dnešku" – Konzervatoř Brno
Jan Jiraský s Moravským komorním orchestrem

7. 12. 2022 Koncert v rámci cyklu Vox Imaginis – Brno, Konvent Milosrdným bratří
Igor Ardašev a Štěpán Graffe (housle), program: L. van Beethoven – Sonáta A dur č. 9, op. 47 pro housle a klavír

leden 2023

5. 1. 2023 Novoroční koncert – Šternberk
Magdaléna Hrudová, komorní hra s Ellen Klodovou

23. 1. 2023 Pěvecký koncert – HF JAMU
Viktor Vojnovič – korepetice

27. 1. 2023 Univerzita v Grazu
doc. Alice Rajnohová – koncert a přednáška o české hudbě

Galerie soutěžních úspěchů studentů KKI rok 2022 - leden 2023

Kamila Ozerová

Titul absolutní vítěz (Trophy Prize)
Festival 4 Arts, Rumunsko (online)

3. cena v kategorii VIII
4th International Piano Competition Online, Gdaňsk – Polsko

Diplom finalistky
2nd International ArtePiano Competition 2022, Itálie

Pedagogické vedení:

prof. Alena Vlasáková – udělen diplom za přípravu na Festival 4 Arts, Rumunsko (online) a 4th International Piano Competition Online, Gdaňsk – Polsko

Kamila Ozerová - pátá zleva

Câmpina Local Council and City Hall
Câmpina Municipal House of Culture "Geo Bogza"
Câmpina Philharmonic Society
Câmpina National Center for Tourism Information and Promotion
Best Bridge Services SRL București
Festivalul de Arte Câmpina Internațional
International Online Piano & Organ Competition
2nd Edition
March 21-27, 2022, Romania
Festival 4 Arts / Festivalul de Arte
awards
Festival 4 Arts Trophy Ex-Aequo
Category A - Professional piano, Group VI (22 yo)
To Kamila Ozerova
Brno, Czech Republic
Professor – Prof. Alena Vlasáková, The Janáček Academy of Music and Performing Arts Brno
President of the Jury
Prof. Univ. Dr. Corina Ibănescu
Jury Member
Mădălina Pașol
Concert pianist
Jury Member
Conf. Univ. Dr. Toma Popovici
Festival 4 Arts
Director
Anca Postelnicu
27.03.2022
Seria FA Nr. 002044
BEST BRIDGE SERVICES S.R.L. BUCUREȘTI - ROMANIA

4th Edition
PIANO COMPETITION ONLINE
International Competition For Pianists
DIPLOMA
3rd PRIZE
VIII Category
Kamila Ozerova
Artistic Director
Gdansk, 27th November 2022

INTERNATIONAL
arte piano
COMPETITION
2022
2nd International ArtePiano Competition 2022
Finalist
KAMILA OZEROVA
Chiesa S. Nicola di Bari - Castelnuovo di Farfa, Italy - 22 July 2022
Niel Du Preez
President of the Jury
Mark Nixon
Yuki Negishi
Aisa Ijiri
Roberto Russo

Adam Závodský

2. cena a Zvláštní cena za nejlepší interpretaci díla Leoše Janáčka
Mezinárodní soutěž Leoše Janáčka, Brno

Pedagogické vedení:

prof. Jan Jiraský, Ph.D.

Hudební fakulta Janáčkovy akademie múzických umění
a Nadace Leoše Janáčka

udělují

ZVLÁŠTNÍ CENU

28. ročníku Mezinárodní soutěže
Leoše Janáčka v Brně
v oboru KLAVÍR 11.–18. 9. 2022

Adam Závodský

ZA INTERPRETACI DÍLA LEOŠE JANÁČKA

Brno, 18. 9. 2022

Předseda poroty Prezidentka soutěže

JAMU 75

foto: Vojtěch Kába

Hudební fakulta Janáčkovy akademie múzických umění
a Nadace Leoše Janáčka

udělují

DIPLOM

28. ročníku Mezinárodní soutěže
Leoše Janáčka v Brně
v oboru KLAVÍR 11.–18. 9. 2022

Adam Závodský

Laureát Mezinárodní soutěže Leoše Janáčka v Brně

2. cena

Brno, 18. 9. 2022

Předseda poroty Prezidentka soutěže

JAMU 75

Kento Satsuma

3. cena
Mezinárodní soutěž Leoše Janáčka, Brno

Pedagogické vedení:

prof. Jan Jiraský, Ph.D.

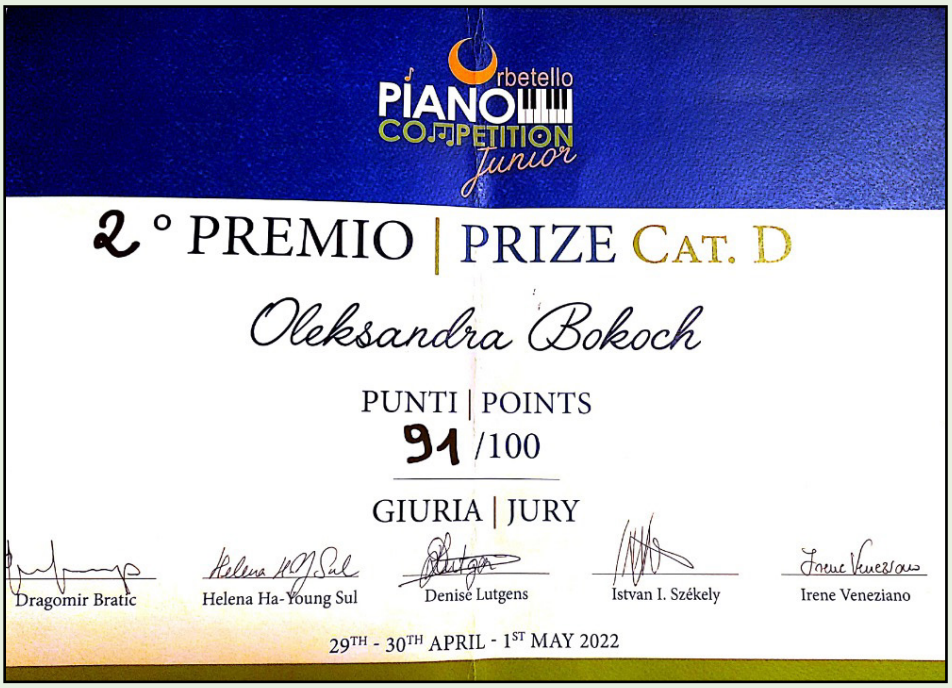
foto: Vojtěch Kába

Oleksandra Bokoch

2. cena
Orbetello Piano Competition Junior, Itálie

Pedagogické vedení:

MgA. Helena Weiser

Klára Čeladníková

3. cena
39. Concorso Internazionale di Musica Città di Stresa, Itálie

4. cena
3. Concorso Internazionale Città di Villafranca, Itálie

Pedagogické vedení:

MgA. Helena Weiser

Kateřina Potocká

2. cena v kategorii IX
4th International Piano Competition Online, Gdaňsk – Polsko

2. cena v nejvyšší kategorii
Nouvelles Étoiles – Online Music Competition, Paříž – Francie

Pedagogické vedení:

prof. Alena Vlasáková – udělen diplom za přípravu na soutěže

Mezinárodní soutěž Leoše Janáčka

Ve dnech 11. – 18. září 2022 pořádala Hudební fakulta JAMU ve spolupráci s Nadací Leoše Janáčka 28. ročník Mezinárodní soutěže Leoše Janáčka. Myslím si, že stojí za to ohlédnout se za tak významnou soutěží, která pro určitý konkrétní obor probíhá vždy jednou za pět let, i s odstupem času. Soutěž nesoucí jméno světoznámého skladatele má za cíl vyhledávat mladé talentované umělecké osobnosti. Každoročně je vyhlášena pro dva obory. Na rok 2022 připadly obory klavír a varhany.

Historie soutěže sahá do roku 1993. Od tohoto roku probíhala na Hudební fakultě Soutěž o cenu Leoše Janáčka s mezinárodní účastí, jejímž cílem byla propagace díla Leoše Janáčka a byla zaměřena výhradně na nástroje, pro které skladatel komponoval (klavír, housle, violoncello a zpěv). Od roku 2006 soutěž zásadně změnila svou podobu a stala se prestižní mezinárodní soutěží s unikátní janáčkovskou značkou. Propaguje nejen dílo samotného skladatele a Hudební fakultu JAMU, ale i město Brno a celou Českou republiku. Významnou změnou bylo nové uspořádání systému oborů, které se měly opakovat po čtyřech letech. Došlo také k významnému navýšení cen pro laureáty. V roce 2011 byly sloučeny dvě velké soutěže konané v Brně – Mezinárodní soutěž Leoše Janáčka a Mezinárodní interpretační soutěž pořádaná statutárním městem Brno a agenturou Ars/Koncert. Od roku 2012 je tedy pořádána Hudební fakultou JAMU Mezinárodní soutěž Leoše Janáčka v dnešní podobě.

Tříkolová soutěž střídá v pětiletých cyklech obory klavír/varhany, violoncello/kontrabas, flétna/klarinet, housle/smyčcové kvarteto a lesní roh/tuba. Věkový limit soutěžících je u sólových oborů do 35 let. Všechna soutěžní vystoupení jsou veřejná, finálové třetí kolo probíhá většinou formou veřejného koncertu finalistů s profesionálním orchestrem nebo komorním souborem. Všem držitelům hlavních cen (1., 2. a 3. cena) náleží titul „Laureát mezinárodní soutěže Leoše Janáčka v Brně."

Soutěže se pravidelně účastní i studenti KKI HF JAMU. Poprvé za dobu konání soutěže se v oboru klavír uskutečnilo výběrové předkolo, do kterého zaslal každý soutěžící videonahrávku v trvání nejvýše 20 minut. Repertoár obsahoval podle pravidel soutěže Preludium a Fugu z Dobře temperovaného klavíru J. S. Bacha, koncertní etudu F. Chopina, F. Liszta, A. N. Skrjabina nebo S. Rachmaninova a sólovou klavírní skladbu dle výběru kandidáta. V červnu porota vybrala dvacet soutěžících postupujících do 1. kola soutěže. Vybraní kandidáti byli z osmi zemí – Rumunsko, Slovensko, Česká republika, Korejská republika, Japonsko, Německo, Rusko a Ukrajina. Českou republiku reprezentovalo osm studentů JAMU a HAMU. Za KKI HF JAMU to byli studenti Marie Machulová (pedagog. vedení prof. Jan Jiraský, Ph.D. a doc. Igor Ardašev), Michal Pospíšil (pedagog. vedení prof. Jan Jiraský, Ph.D. a MgA. Pavel Zemen), Kento Satsuma (pedagog. vedení prof. Jan Jiraský, Ph.D.), Adam Závodský (pedagog. vedení prof. Jan Jiraský, Ph.D.) a absolvent KKI HF JAMU MgA. Pavel Těšík.

foto: Vojtěch Kába

Výkony pianistů hodnotila sedmičlenná mezinárodní porota ve složení: předseda – Håkon Austbø (Norsko), členové – Ida Černecká (Slovensko), Arthur Green (USA), Jan Jiraský (Česká republika), Ivan Klánský (Česká republika), Markus Schirmer (Rakousko), Pavel Zemen (Česká republika).

Všechna kola soutěže byla zdarma přístupná pro veřejnost. Finálové 3. kolo soutěže se konalo v Besedním domě, v sále Filharmonie Brno. Soutěžící hráli společně s orchestrem Czech Virtuosi pod vedením dirigenta Stanislava Vavřínka.

Do 3. kola postoupili čtyři soutěžící, dvě korejské pianistky studující v USA a dva studenti JAMU. Zvítězila Linda Lee, která zahrála Beethovenův Klavírní koncert č. 4 G dur, Adam Závodský (JAMU) získal druhou cenu a díky přesvědčivé interpretaci Janáčkova Concertina a kompletního cyklu Po zarostlém chodníčku také Cenu za nejlepší interpretaci díla Leoše Janáčka. Třetí cenu získali společně korejská studentka z Michiganu In-Ae Ha, která hrála Beethovenův Koncert č. 3 c moll, a student JAMU Kento Satsuma, favorizovaný díky

foto: Vojtěch Kába

výkonům v prvním a druhém kole, který i přes náhlé zdravotní potíže zahrál a od klavíru oddirigoval Beethovenův Klavírní koncert č. 5 Es dur. Oba studenti JAMU jsou ze třídy prof. Jana Jiraského, Ph.D. Jejich vynikající výsledky těší o to více, že uspěli v konkurenci významných zahraničních uměleckých škol, jmenovitě University of Michigan, Yale School of Music, Universität für Musik und darstellende Kunst Wien nebo Hochschule für Musik und Theater München.

Náročná soutěž přinesla laureátům nejen finanční benefity, ale především renomé a cenná koncertní angažmá. Adam Závodský byl na základě svých soutěžních výkonů pozván na festival v rakouském Grazu a Nadace Český hudební fond jej zařadila na prestižní Listinu mladých umělců. Kento Satsuma získal pozvání k pražskému novoročnímu koncertu se Stamicovým kvartetem a Linda Lee byla odměněna recitálem na festivalu Janáček Brno.

Podrobnější informace o průběhu soutěže bylo možné sledovat na facebookové stránce soutěže

https://www.facebook.com/MSLJ-Brno

▸ Miroslava Raková

Kurzy

23. ročník Klavírních kurzů Mikulov

V závěru letních prázdnin se uskutečnily v malebném městě Mikulově tradiční mikulovské klavírní kurzy s podtitulem Audaces fortuna iuvat (Odvážnému štěstí přeje). Na těchto renomovaných kurzech vyučuje obor klavír pět vynikajících a zkušených pedagogů – MgA. Hana Berger, MgA. Lukáš Klánský, Ph.D., Mgr. Karel Košárek, MgA. Peter Toperczer ml. a MgA. Helena Sucharová – Weiser. Místem konání kurzů je ZUŠ Mikulov.

Každý účastník má během týdenních kurzů čtyři lekce s lektorem a denně k dispozici až tři hodiny cvičení na klavír. Kurzy jsou intenzivní, zkušenost nepřenosná a jako pedagog si troufám tvrdit, že tyto týdenní kurzy posunou žáky v hudebním vývoji o několik měsíců dopředu, ve srovnání s běžnou prací v ZUŠ. Každý lektor má v týdenním popisu práce individuální výuku více než deseti mladých klavíristů, kterými jsou většinou žáci ZUŠ a studenti konzervatoří, obvykle ve věku od devíti do dvaceti let. Zájemci o kurzy přijíždějí z celé České republiky a k dobrému kreditu kurzů patří, že se z velké míry každoročně vracejí. V posledních dnech kurzů se konají dva koncerty účastníků v Zámeckém sále. Na koncertech vystupují účastníci vybraní svými lektory.

Kurzy každoročně nabízejí zpravidla další dva vynikající koncerty. Letos to byl recitál Jana Schulmeistera a koncert vokálního kvartetu Notimers. Jan Schulmeister je úspěšným mladým klavíristou, který se věnuje hře na klavír od pěti let. Nyní je studentem Konzervatoře J. A. Vejvanovského v Kroměříži ve třídě MgA. Mar-

tiny Schulmeisterové, Ph.D. Účastní se řady interpretačních kurzů u vynikajících pedagogů – prof. Aleny Vlasákové, prof. Ivana Klánského, MgA. Martina Kasíka, Ph.D. a dalších. Má výrazné úspěchy na soutěžích, vystupuje s orchestry a natočil již několik CD. V jeho podání jsme mohli slyšet například skladby autorů J. Haydna, C. Debussyho, V. Horowitze a S. Rachmaninova. Zařazení jeho koncertu v rámci kurzů bylo pro mladé účastníky velkou motivací i výzvou.

Mikulovské kurzy jsou doplněné i o řadu dalších aktivit. Vystoupení účastníků, kteří docházeli do předmětu improvizace, pohybová relaxace a sborový zpěv, se konalo po pěti dnech společné práce, a to v koncertním sále ZUŠ. Pro dospělé bylo zorganizováno posezení ve vinném sklípku s cimbálovou muzikou, každé ráno po dobu trvání kurzů bylo možné cvičit jógu a několikrát v týdnu byl umožněn nákup hudebnin přímo v areálu ZUŠ.

Za organizování vynikajících kurzů patří poděkování a úcta především Lucii Halíček Czajkowské a Vladimíru Halíčkovi, kteří zvou vynikající lektory, celé kurzy mají výborně připravené a prosby účastníků řeší dokonce osobně i přímo v průběhu kurzů.

▸ Anna-Adéla Ludvíčková

▸ *Autorka článku BcA. Anna-Adéla Ludvíčková vystudovala hru na klavír na Konzervatoři v Praze ve třídě Mgr. Františka Maxiána, je rovněž absolventkou bakalářského studia Klavírní pedagogiky na HF JAMU v Brně ve třídě prof. Jana Jiraského. Pedagogicky působí na ZUŠ Praha – Zbraslav. MC HF JAMU navštěvuje od roku 2009 a v současné době studuje Kurz č. 3 – Praktická aplikace moderních studijních materiálů a učebních pomůcek ve výuce klavírní hry.*

Brněnské klavírní kurzy Konzervatoře Brno aneb „Prázdninové rozehrávání“ 2022

Na konci srpna loňského roku se již poosmé uskutečnily klavírní kurzy Konzervatoře Brno „Prázdninové rozehrávání“, které jsou určeny pro všechny zájemce o lekce klavíru. Opět se přihlásili mladí muzikanti, kteří uvažují o profesionální dráze, ale i nadšení milovníci klavírní hry různého věku, kteří na nástroj hrají jen tak pro radost. Kromě domácích účastníků jsme přivítali i hosty ze zahraničí, a to ze Slovenska, Anglie či Lucemburska.

Zpravidla každého mladého pianistu doprovází na kurzy jeho pedagog nebo rodič. Proto se snažíme připravit náplň kurzů tak, aby byla zajímavá pro každého. K tomu slouží bohatý doprovodný program včetně večerních koncertů.

Hlavní náplní klavírních kurzů samozřejmě zůstávají individuální lekce s pedagogy konzervatoře. Kurzy vedlo všech deset pedagogů klavírního oddělení. Po skončení kurzů se všichni kolegové shodli na tom, že je až neuvěřitelné, jakých výsledků mohou dosáhnout mladí pianisté za tak krátkou dobu (jednalo se o necelý týden, avšak naplněný velmi intenzivní prací). Přesvědčivým důkazem toho byly jak třídní přehrávky v průběhu kurzů, tak i závěrečný koncert, který se tradičně uskutečnil v opravdu sváteční, ale zároveň i srdečné atmosféře.

Kromě individuálních lekcí klavíru měl každý aktivní účastník možnost se zapojit do zkoušek pěveckého sboru „Brněnská notička“, navštívit seznamovací hodiny s nástroji příbuznými klavíru, ať už se jednalo o „Cembalo na zkoušku“ (lektorka MgA. Monika Šujanová) či „Varhany na zkoušku“ (lektor Mgr. Petr Kolař) a také v neposlední řadě cvičení jógy pro hudebníky (lektorka Mgr. art. Pavla Reiffersová, ArtD.).

Je obecně známo, že aspekt fyzického zdraví je velmi důležitý pro hráče na jakýkoliv hudební nástroj. Proto jsme pro tento rok pozvali na přednášku mladou fyzioterapeutku Terezu Kánskou, která vysvětlila přítomným, jak předcházet fyzickým problémům (rychlá únava či bolest rukou) při hře na klavír. Důležitou složkou přednášky byla její praktická část, během které lektorka předvedla vhodná konkrétní cvičení, která si všichni přítomní mohli spolu s ní na místě vyzkoušet.

Jako každý rok probíhal současně s kurzy festival „Čtyři setkání s hudbou“, který tentokrát finančně podpořily Nadace Bohuslava Martinů

a Nadace Leoše Janáčka. První, tedy zahajovací koncert byl věnován českým autorům – zazněly skladby Leoše Janáčka, Bohuslava Martinů a Jana Nováka ve skvělém podání pedagogů Konzervatoře Brno, lektorů kurzů Ladislava Doležela a Dominika Gála. Druhý koncert cyklu, „Klávesy pro dvacet prstů", představil vynikající mladé klavírní duo Tereza Kalábová – Johannes Gugg, které má za sebou celou řadu ocenění z mezinárodních soutěží. V jejich brilantním podání zazněly vrcholné skladby repertoáru pro dva klavíry od Sergeje Rachmaninova, Igora Stravinského a Bohuslava Martinů.

Další „Setkání s hudbou" patřilo zcela dílu a osobnosti Bohuslava Martinů. Naše pozvání přijala Kristýna Znamenáčková, která svou interaktivní přednáškou „Setkání s Martinů – spletité osudy skladatele" nejen přiblížila charakteristické rysy osobnosti a tvorby skladatele, ale také dokázala probudit velký zájem o hudbu tohoto velikána české hudby mezi mladými pianisty.

Velký dojem rovněž zanechala tematická exkurze v Památníku Leoše Janáčka, kde se návštěvníci mohli seznámit s bohatou výstavou tohoto muzea včetně Janáčkovy pracovny s klavírem, procítit neopakovatelnou atmosféru místa, kde skladatel žil velkou část svého života nebo zhlédnout videodokument věnovaný Janáčkovi.

Slavnostním zakončením festivalu a zároveň i kurzů se stal závěrečný koncert účastníků kurzů ve zcela zaplněném koncertním sále Leoše Janáčka, kde se mladí umělci mohli předvést na mistrovském klavíru Steinway. Koncert vyvrcholil vystoupením pěveckého sboru „Brněnská notička", který pod vedením sbormistrů Emy Mikeškové a Jiřího Langa s velkou chutí zazpíval náročný program (nacvičený za necelý týden!) včetně skladeb od Leoše Janáčka. Odměnou pro všechny byl velký aplaus nadšeného publika. Zájemci můžou zhlédnout koncert nebo fotografie na webových stránkách kurzů:

https://klavirnikurzybrno.cz/rok-2022/

https://klavirnikurzybrno.cz/video-galerie/

Na závěr bych ráda poděkovala všem kolegům z klavírního oddělení za obětavou práci, vedení Konzervatoře Brno za poskytnutí skvělého prostředí, nadacím Bohuslava Martinů a Leoše Janáčka za finanční podporu, díky které se podařilo uskutečnit provedení festivalu „Čtyři setkání s hudbou" a samozřejmě také našim milým účastníkům – mladým klavíristům a jejich rodičům a pedagogům za důvěru.

Věříme, že se budeme na kurzech Konzervatoře Brno při společném muzicírování setkávat i nadále. Těšíme se na vás 20. srpna 2023 při zahájení dalšího ročníku!

▸ Mgr. Inna Aslamas
ředitelka Klavírních kurzů
Konzervatoře Brno

▸ *Mgr. Inna Aslamas vystudovala Kazaňskou hudební akademii. Po absolutoriu vyučovala na hudebním gymnáziu v Čeboksarech. Uplatnila se jako sólistka i členka různých komorních souborů, nahrávala pro ruskou televizi a rozhlas repertoár širokého stylového záběru. Od roku 1994 žije v České republice. Několikrát byla oceněna za klavírní spolupráci na interpretačních kurzech, soutěžích a mezinárodních festivalech. Věnuje se také čtyřruční hře. Od roku 1997 pedagogicky působí na brněnské konzervatoři, kde vyučuje hru na klavír, komorní hru a je vedoucí oddělení klávesových nástrojů. Také je odborným garantem Klavírních sobot Konzervatoře Brno a ředitelkou klavírních kurzů „Prázdninové rozehrávání".*

JAMU
Hudební fakulta
56. Mezinárodní mistrovské interpretační kurzy
3. – 12. července 2023
Hudební fakulta JAMU
Flétna | Hoboj | Housle | Klarinet
Klavír | Komorní hra | Kontrabas
Pikola | Varhany
Zpěv
Uzávěrka přihlášek 31. května 2023
www.masterclass.jamu.cz

Semináře

Modelace zvukových vrstev klavírních skladeb od počátků výuky

prof. Alena Vlasáková v Chocni

Jednou za rok se v Chocni už po mnoho let děje krásná věc: z širokého dalekého okolí se sem pro načerpání inspirace, poučení a nových impulzů sjedou klavírní pedagogové a stráví společný čas při prohlubování svého učitelského umění. Magnetem, který je sem táhne, jsou lektoři patřící vždy k tomu nejlepšímu v oblasti české klavírní pedagogiky.

V sobotu 11. února jsme po pěti letech opět přivítali **paní profesorku Alenu Vlasákovou**, která stála u dlouhé řady choceňských seminářů a je to z velké části její zásluha, že Choceň má na mapě klavírního vzdělávání své stálé místo.

Na letošní seminář se sjely tři desítky učitelů klavíru ze čtrnácti základních uměleckých škol tří krajů. Téma bylo lákavé: **Modelace zvukových vrstev klavírních skladeb od počátků výuky**. Pro laika zřejmě věta v cizím jazyce, pro klavírní pedagogy ovšem jejich každodenní chléb - není divu, že se jich tolik chtělo dozvědět, jak na to, aby jim jejich chléb lépe chutnal. A když už jsme u té stravy, seminář byl opravdu výživný. Paní profesorka nás zásobila podněty, objasnila nám svá pedagogická východiska a inspirovala nás svými zkušenostmi.

Zvolené téma je velmi široké a dalo by se říci, že „průřezové“ - prolíná se celým naším pedagogickým snažením a je přítomno „ve hře“ od prvních klavírních krůčků až po mistrovskou úroveň hry. Na jeho zvládnutí závisí, jestli plně využijeme největší potenciál našeho nástroje - možnost diferencované vícehlasé hry.

A ona diferencovanost se zde objevuje hned na několika úrovních. V první řadě jde o modelaci jednoho hlasu, která závisí na jeho pulzaci, rytmu, melodickém a (latentně) harmonickém průběhu. Zkrátka ani v rámci jedné linky nejsou všechny tóny stejně důležité. Zde se paní profesorka pozastavila u pojmu „vyrovnaná hra“, který označila za „trochu ošemetný“, právě proto, že sugeruje stejnou důležitost každého tónu, což ovšem nejde dohromady s „živostí“ hudby. Už jen dobré zvládnutí tohoto jednohlasého základu vyžaduje celý komplex dovedností. Primární je umožnit, aby hudební představa vůbec mohla bez překážek „dotéci“ fyzickým tělem až do klavíru, tedy mít dostatečně volné (ne však ochablé) tělo. Dalším požadavkem je, aby ruka dokázala představu realizovat, což je téměř nekonečné téma o tvoření tónu a pro nás je zde samozřejmě důležité určité zvládnutí samostatnosti prstů. Uvedu jen poznámku paní profesorky k jejich různorodé práci: Zatímco pro 2., 3. a 4. prst je přirozeným základem kulatý pohyb ve směru k víku klavíru, pro 1. a 5. prst je to spíše pohyb do strany směrem k dlani (úchopový pohyb).

Další úrovní diferenciace hry, které se ovšem ve výuce věnujeme souběžně také hned od počátku, je odlišení rukou. Základním předpokladem je zde jejich nezávislost. První krůčky k nezávislosti děláme už při pohybových a pocitových cvičeních. Dále nám paní profesorka předvedla možnost jednoduchého, ale všestranně užitečného cvičení, kdy jedna ruka hraje frázi (i třeba jen třítónovou) a druhá ji zároveň kreslí ve vzduchu. Další možností je, aby druhá ruka ukazovala metrum s odlišením těžkých a lehkých dob. Na procvičení nezávislosti při hře oběma rukama je k dispozici dostatek notových materiálů, z nichž paní profesorka zmínila Od peřinky ke Školičce a ještě trochu dále (Mi-

lada Borová), Spiel Dich fit! (Elisabeth Monarth), Wache Finger, wache Ohren (Bettina Schwedhelm).

Při současné hře oběma rukama už se vždy jedná o určitou formu polyfonie ve smyslu zvukově diferencovaných pásem hudby, což vyžaduje jinou zvukovou a pocitovou představu pro každou ruku. Paní profesorka radila zpočátku dělat rozdíly co největší - například k různé dynamice přidat i různou artikulaci, aby bylo odlišení rukou co nejzřetelnější. K různému pocitu v rukou může pomoci i tak jednoduchá věc, jako držení plné a prázdné lahve ve visících rukách, nebo naklonění těžiště nad jednu ruku. Pěkná názorná pomůcka zejména pro malé děti je také prostorové leporelo, ve kterém je například jedna postava v popředí a jiná menší v pozadí. Zajímavou možností je také zahrát hlasy přesně opačně, než je požadovaný výsledek, a tento protipól umožní žákovi lépe uchopit tu správnou možnost. Stěžejní je samozřejmě stále sluchová kontrola, kdy žák poslouchá, jestli jsou proporce pásem správné (která ruka kryje/schovává druhou). Pro situace, kdy chceme, aby vynikly dlouhé tóny a menší se do nich zvukově „schovaly" má paní profesorka krásnou pomůcku průhledné koule, ve které jsou další kuličky, nebo povídání o hierarchii na zámku - kdo koho poslouchá a nesmí ho přehlušit. Stejným způsobem se pak postupuje i při více zvukových pásmech v jedné ruce.

Ve druhé části semináře paní profesorka pracovala se šesti žáky choceňské ZUŠ. Pro žáky to byla velká zkušenost a pro nás posluchače výborná možnost prohloubit porozumění tématu. Slyšeli jsme interpretaci na různých stupních zvládání této dovednosti. Jako první zazněla skladbička, kde hrál začátečník polyfonii v její nejjednodušší formě - jedna ruka drží dlouhý tón, druhá hraje. Následovala skladbička se zvukovou diferenciací mezi současně hrající pravou a levou rukou, poté etuda řešící dvě zvukové vrstvy v rámci jedné ruky. Zajímavá byla práce na skladbě, kde levá ruka hrála doprovod ve střední poloze a pravá hrála střídavě nad ní a pod ní. Nejstarší žákyně pak zahrály skladby s více zvukovými pásmy. Ve všech případech vedly poznámky paní profesorky k větší plasticitě a živosti hudby a některé pokroky žáků na pódiu byly opravdu obdivuhodné.

Tolik letem světem k obsahu krásného semináře. Z odezvy účastníků bylo zřejmé, že prožili příjemný a obohacující čas, a doufám, že střípky ze semináře uvedené v tomto článku inspirují na dálku i další klavírní pedagogy. Veliké poděkování proto míří k paní profesorce neúnavně nás podněcující k radostné a profesionální práci u klavíru.

▸ Taťána Jurčíková

▸ *Autorka článku Mgr. Taťána Jurčíková, Ph.D. vystudovala hru na klavír na Konzervatoři v Pardubicích. Na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně absolvovala magisterský obor Hra na klavír a hudební výchova pro střední školy a následně doktorský stupeň taktéž na Katedře hudební výchovy. V Metodickém centru HF JAMU je absolventkou Kurzu č. 1 a č. 2.*

Metodika a odborné studie

Význam dětských klavírních etud a technických cvičení pro zdravý pianistický rozvoj začátečníků

Napadlo vás někdy, proč vlastně vznikly dětské klavírní etudy? Má smysl je v primárním studiu (v našem prostředí zejména ve výuce žáků ZUŠ) vůbec zadávat? Nestačilo by je nahradit pouze cvičnými variantami technických úseků či motivů studovaných přednesových skladeb? Existují optimálně vybrané a zároveň progresivně seřazené sbírky dětských etud, které by se hodily pro všechny malé adepty klavírního umění? Co si počít s etudami v případě, že se připravujeme na jakoukoli dětskou klavírní soutěž? Jaké etudy vybrat k talentovým zkouškám na vyšší stupně studia (konzervatoře, pedagogické fakulty univerzit)? Zkusme o nich přemýšlet a najít odpovědi.

Za svou již více než třicetiletou pedagogickou praxi na ZUŠ jsem si výše uvedené otázky položila nesčetněkrát. Ať jsem vybírala etudy pro žáky, kteří měli výuku hry na klavír jen jako jeden z mnoha koníčků (případně hráli na klavír na přání rodičů) nebo se jednalo o žáky velmi nadané, kteří se v budoucnu začali profesionálně hudebně vzdělávat, či šlo o mimořádně talentované žáky, pro něž nebylo nastudování jakékoli technické literatury žádným problémem či časovým zdržením – nikoho z nich jsem alespoň o nahlédnutí do tajů etud, stupnic a technických cvičení neošidila.

První elementární etudy můžeme najít již ve snadných opusech rozsáhlé tvorby Carla Czerného. Mnohé nadané děti v této době začínaly hrát se svými rodiči i dříve než v pěti letech, neboť snaha napodobit malého Mozarta byla (například u Beethovena) dosti zjevná. Klasicistní i romantické „dětské" etudy, kterých se nám dochovalo nepřeberné množství, byly psány zejména pro žáky z měšťanských a šlechtických rodin, které si mohly dovolit dopřát svým dětem soukromou výuku hry na nástroj ať již v pohodlí domova nebo v hudebních ústavech. Ty často vedli či svým jménem zaštiťovali současní skladatelé či známí pianisté nebo varhaníci. Tito žáci však nebyli pěti až osmiletí, kteří v současnosti tvoří největší základnu začátečníků v našich školách. Pro ně začali komponovat ve dvacátém století až skladatelé jako Elena Gněsina, Isaac Berkovič a mnozí světoví tvůrci dětských klavírních škol, kteří si uvědomili, že musí existovat most mezi skvělou školou hry na klavír pro začátečníky a vstupem do neuvěřitelně bohatého světa klavírní literatury, k jehož otevření mohou být vhodně vybrané elementární etudy jedním z klíčů.

Věřím, a osvědčilo se mi to i v mé praxi, že zadávat etudy žákům na ZUŠ (i v soukromé výuce) má smysl. Jen je potřeba dodržet některá pravidla:

• etudy nemají být delší než probírané přednesové skladbičky

• neměli bychom zadávat etudy s určitým technickým zaměřením (nebo chcete-li problémem) dříve, než jej začneme probírat (podkládání a překládání prstů, intervaly, stupnice a akordy v jakémkoli tvaru)

• zejména drobné a kratší etudy by neměly zabrat více než dvě až tři vyučovací lekce. Pokud při zadávání nové etudy postupujeme správně, měl by ji žák na příští hodině přinést dobře přečtenou zvlášť (pokud se nejedná o cvičení návaznosti rukou), zkusit si ji společně s vámi dohromady a do další hodiny docvičit s tím, že pokud to půjde, zahraje ji i v rychlejším tempu (třeba jen jednou na hodině). A pak

zadáme další. Zde musíme citlivě poznat strop míry „dokonalosti" nácviku, který je u každého žáka jiný. Tento postup přináší dětem dobrý pocit, jaký měly při počáteční výuce z moderních klavírních škol, a může pomoci předejít nechuti zdolávat náročnější skladbičky, které přicházejí a zaberou více času v domácí přípravě.

Vynechávání studia elementárních etud, hry stupnic, akordů a případně vhodně vybíraných technických cvičení a jejich nahrazování částmi studovaných skladeb považuji za vhodné až v profesionálním studiu, rozhodně se však přimlouvám za to, abyste své žáky na ZUŠ o tyto technické aspekty hry neochuzovali. Mnohem lépe se jim budou studovat nejen skladby, které jim promyšleně vybíráte, ale i ty, po kterých jejich srdéčka touží.

Existuje velká spousta sbírek elementárních etud, z nichž některé mohou mít ve svém názvu i označení „progresivně seřazené". Mnohé vznikly v dobré víře, že můžeme hrát jednu za druhou se všemi žáky. Tak jako je každé dítě úplně jiné mírou svého nadání, píle i povahy, tak neexistuje jedna optimální klavírní škola ani ucelená sbírka elementárních etud. Existují takové, z nichž můžeme odpovědně vybírat. Pokud jsme zvyklí doplňovat osvědčené moderní klavírní školy pro začátečníky skladbičkami z jiných sbírek a škol, můžeme pro každého žáka vytvořit sešit vhodně zvolených etud. Právě tak se můžeme věnovat etudám pro starší žáky a z ucelených sbírek a opusů vybírat ty nejvhodnější, které jim nejen pomohou ve zdolávání přednesové literatury, ale také je budou technicky posouvat dále.

Pokud máte ve své třídě mimořádně nadané děti, které rády a rychle čtou noty, studium krátkých (ale časem i delších) etud je posouvá nesmírně rychle dopředu. Pokud máte děti, které noty moc nemusí a spoléhají se především na své uši, mohou nám drobné a jednoduché etudy posloužit jako vhodná četba z listu, základ pro transpozici a zároveň být pomocníkem k postupnému překonávání nechuti k práci s notovým textem.

V době, kdy připravujeme své žáky do soutěže, často slýchávám povzdechnutí, že časová náročnost takovéhoto úkolu vlastně žáka zabrzdí na dlouhou dobu na jednom místě. Výběr skladeb se často jeví jako „nadsazený" s tím, že se na nich žák hodně naučí. Ano, pokud vybíráme s rozmyslem a odpovědně, naučí, ale po půl roce nácviku a obehrávání skladeb jen pedagog ví, zda se skladba dá ještě vylepšit. Malé dítě či teenager o tom už tak přesvědčeni nejsou a dostavují se negativní pocity zejména při domácí přípravě. A tady můžou

krátké, dobře vybrané etudy nebo cvičné varianty stupnic oživit nejen domácí přípravu, ale i ducha dítěte a jeho chuť přijít každý den ke klavíru. Proto i se svými žáky, kteří se na soutěže připravují, používám technickou literaturu jako koření, které naši práci zpestří a obohatí.

Při výběru etud k talentovým zkouškám na konzervatoře nebo pedagogické fakulty univerzit se mi vždy osvědčilo dodržet přesně požadavky, zadané v podmínkách pro přijetí a výběr takových etud, na kterých uchazeč ukáže komisi to, co bez potíží ovládá a nečiní mu problém zahrát je s přehledem a nadhledem zpaměti, což je u talentových zkoušek (zejména na konzervatoře) podmínkou. Takto podané etudy přinesou uchazeči plusové body a jejich budoucí pedagogové budou vědět, na čem stavět a co u přijatého uchazeče rozvíjet.

Chtěla bych se ve svém „seriálu" článků o elementárních etudách pokusit pomoci vám s lepší orientací ve sbírkách etud nejen pro nejmenší klavíristy, ale i s charakteristikou jednotlivých etud ze sbírek a opusů etud, které vznikly převážně v devatenáctém století, které často odložíme po nácviku prvních několika etud nebo při zběžném prolistování. Budu ráda, když stejně jako já zjistíte, že hra technické literatury může být zábavnou a tvůrčí činností na hodině i při domácí přípravě.

Pro zajímavost si můžete prohlédnout ukázky prvních etud z různých opusů a sbírek pro začátečníky. Najdete zde jako první Czerného op. 599 – První cvičení pro klavír (*Opus Bratislava 1961*), jako zajímavost první etudu z Elementárních etud Viléma Kurze (*F. Chadím Praha 1946*), dále první etudu zařazenou v Klavírní technice s radostí (*MPI – Music Production International*), podíváme se i na Dětské etudy Eleny Gněsiny (*PWM – Polskie Wydawnictwo Muzycne, Kraków*) a Malé etudy Isaaca Berkoviče (*bez uvedení vydavatele*) a jako poslední jsou dvě kratičká cvičení z druhé části Sborníku klavírních skladeb, etud a čtyřručních skladeb, autoři S. Ljachovickaja – L. Barenbojm (*Izdatelstvo „Muzika", Leningrad 1975*).
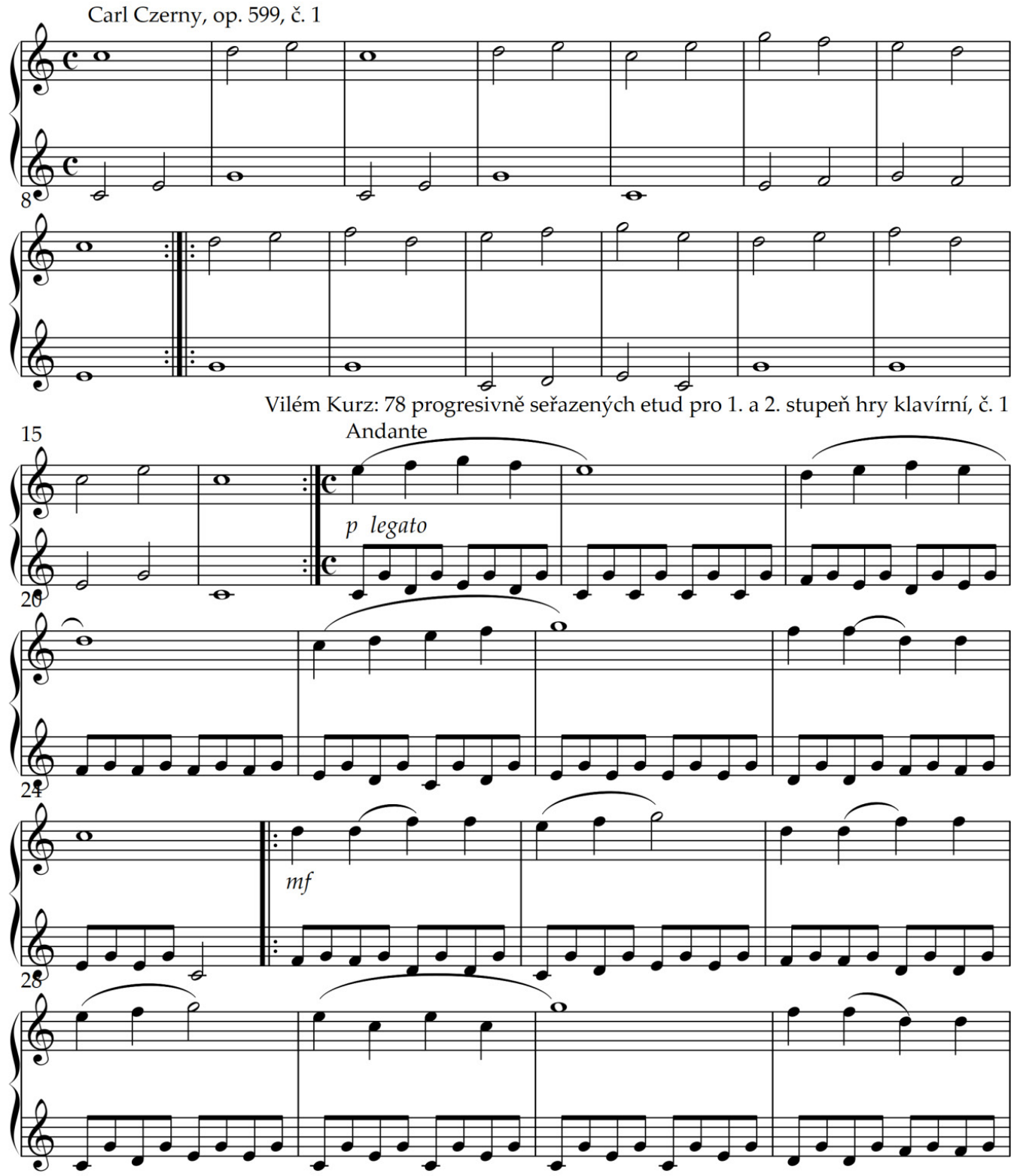
▸ Martina Vlčková
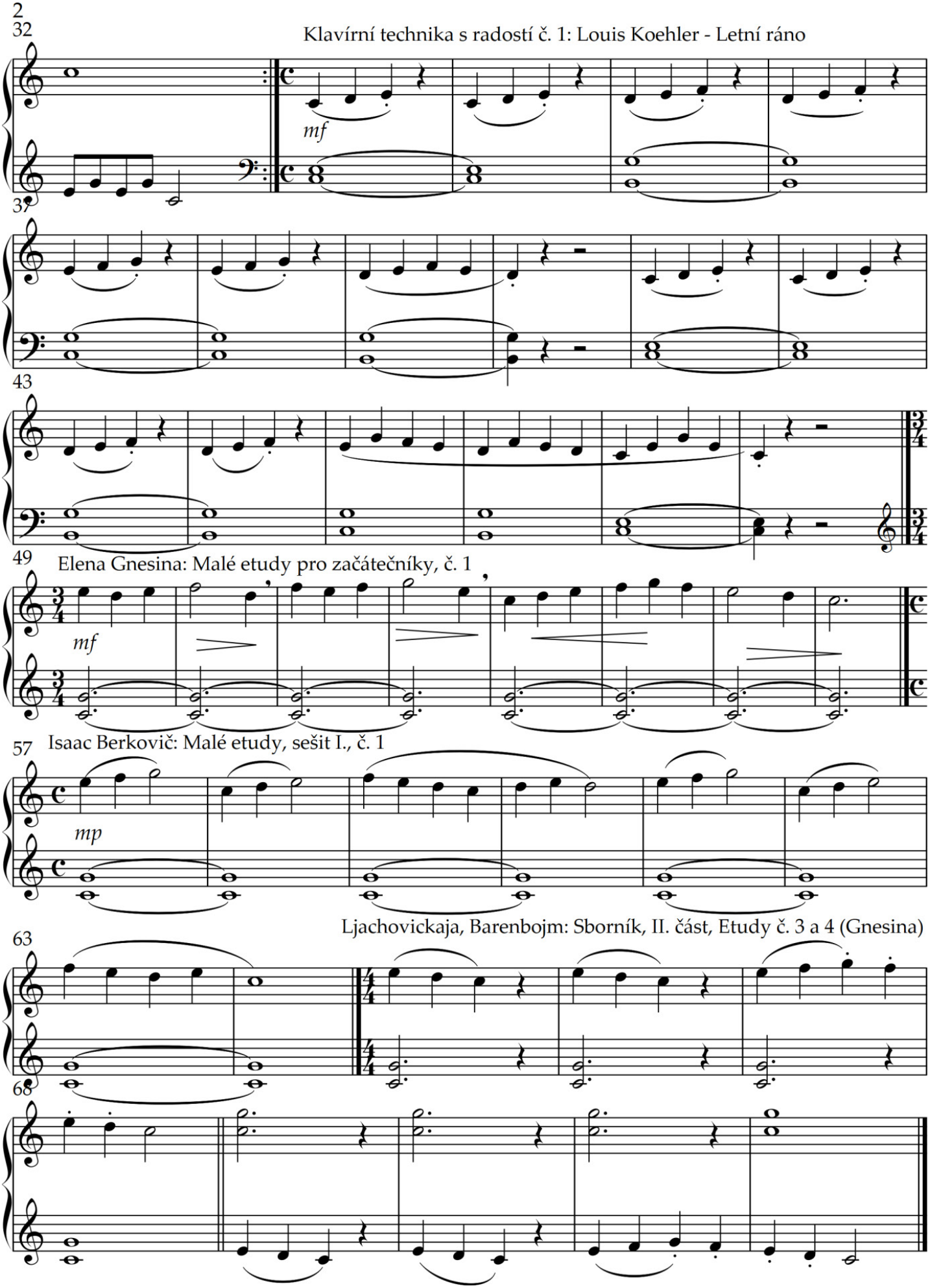
Poznámka redakce: O své zkušenosti s výběrem etud do repertoáru mladých pianistů se podělila BcA. Martina Vlčková 15. října 2022 s posluchači MC ve své přednášce „Etudy pro malé klavíristy – jak zajímavě přejít od pestré klavírní školy k pestré technické klavírní literatuře."

▸ *Autorka článku BcA. Martina Vlčková vystudovala Konzervatoř v Pardubicích obor Hra na klavír ve třídě prof. Aleny Vlasákové. Po studiích na konzervatoři se vzdělávala v Metodickém centru HF JAMU Brno. V roce 2013 se stala jedním z prvních absolventů bakalářského oboru Klavírní pedagogika na HF JAMU Brno, kde studovala s vyznamenáním ve třídě prof. Aleny Vlasákové. Je mimo jiné autorkou překladů metodických materiálů pro výuku začátečníků (A. Ljochina: „Cesta do země intervalů") a překladu ruské klavírní školy „Puť k muzicírovaniju" D. Barenbojma, kterou doplnila o pracovní listy. Své metodické i praktické zkušenosti předává klavírním pedagogům formou přednášek a seminářů. Od roku 2019 působí jako předsedkyně klavírní sekce ÚUR ZUŠ ČR.*

Ukázky etud z různých opusů a sbírek pro začátečníky

for Piano

32
Klavírní technika s radostí č. 1: Louis Koehler - Letní ráno
mf
37
43
49
Elena Gnesina: Malé etudy pro začátečníky, č. 1
mf
57
Isaac Berkovič: Malé etudy, sešit I., č. 1
mp
Ljachovickaja, Barenbojm: Sborník, II. část, Etudy č. 3 a 4 (Gnesina)
63
68

Rubrika Hravý muzikant

Zvířátka na klavíru

V letošním školním roce přišlo do mé klavírní třídy šest začátečníků různého věku od šesti do deseti let. Vždy přemýšlím, jak s nimi začít. Klavírních škol mám k dispozici velké množství a určitě je z čeho vybírat. Pořád mi však ve výuce něco chybí, a tak jsem se rozhodla, že si to postupně sama vytvořím. Již dlouho v hlavě nosím nejrůznější nápady a postřehy a letošní příliv nových dětí mě popostrčil k jejich zhmotnění.

Jsem moc ráda, že se mi to podařilo. Sestavila jsem čtyři drobné pracovní sešity a dnes vám představím jeden z nich – Zvířátka na klavíru. Sešit není úplně dokonalý, najde se v něm určitě pár mušek, noty jsou psány ručně, obrázky si tvořím sama, možná někde chybí nebo přebývá obloučeků. Přesto vím, že Zvířátka na klavíru už dělají radost mnoha dětem i jejich učitelům, jelikož mám velké množství pozitivních ohlasů.

Sešit je určený všem začínajícím klavíristům. Najdeme v něm 32 zvířecích kamarádů, kteří na klavíru na děti čekají a svojí povahou a vzhledem korespondují s daným úkolem. Slon je hlasitý, troubí hluboko, šnek leze pomalu, opice se houpe na liáně, tučňák tančí na ledové kře, kočka jemně našlapuje apod. Sešit obsahuje krátká prstová a jednoduchá improvizační cvičení, hry se zvukem, barvou, i cvičení na uvolnění rukou. Děti poznají svět dur a moll hudby, objeví intervaly, tajemství stupnice, poznají různé druhy úhozů, procvičí si jména kláves i rozdělení oktáv na klaviatuře. Učitel si sám může zvolit, co je potřeba momentálně procvičit a posílit, a podle toho si ze zvířátek vybere. Řazení cvičení je abecední podle názvů.

Sešit má formát A4 na šířku, aby byl dětem blíž a dobře na vše viděly. Každému zvířátku je věnována dvoustránka. Pro děti je vždy pravá strana, kde najdou obrázek zvířátka a veselou básničku, která se hezky pamatuje. Učitelům, ale i rodičům je pak určena levá strana s krátkým uvedením do příběhu a do problematiky daného cvičení. Uvedená básnička je podporou pro cvičení, ale je možné ji uchopit i jinak a zhudebnit si ji po svém. Prstová cvičení lze hrát i od jiných tónů, než je uvedeno, také dohromady, nejčastěji v protipohybu. Hlavním cílem tohoto sešitu je pracovat s představivostí. Ta je pro muzikanta velmi důležitá a je dobré se k představám, přirovnáním a příběhům vracet. Často nám správné přirovnání pomůže pochopit nejen obtížnější místo ve skladbě, ale i skladbu celou. U malých dětí je tato cesta velice důležitá. Baví je, je jim blízká, a hlavně práci usnadňuje. Představa zvířat a jejich nejroztodivnějších vlastností nabízí na klavíru širokou paletu ztvárnění. Otevírá hluboký svět fantazie. K sešitu jsem ještě dotvořila dětskou stránku jen jako

omalovánku s básničkou. Děti, které rády vymalovávají, mohou svoji fantazii rozehrát i na papíře.

Zvířátka na klavíru jsem vypustila mezi učitele a děti. Věřím, že budou neobvyklým, zajímavým a přínosným materiálem pro výuku těch nejmenších. Budu se těšit na vaše zážitky a postřehy a už nyní přemýšlím nad pokračováním.

▸ Linda Horňáková

Poznámka redakce: Posluchači Metodického centra HF JAMU měli možnost seznámit se s výše uvedenou sbírkou blíže. Při své prezentaci nových učebních pomůcek pro malé klavíristy v rámci konzultačního dne 10. 12. 2022 představila paní Linda Horňáková nejen Zvířátka na klavíru, ale i své další materiály pro klavírní výuku dětí.

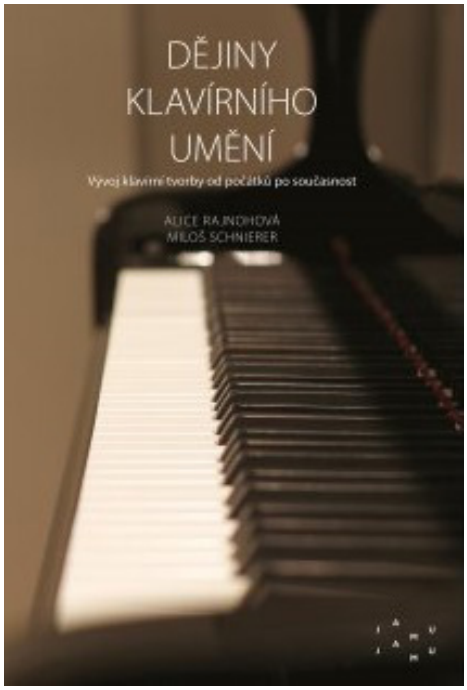
▸ *Autorka článku Linda Horňáková vystudovala hru na klavír na brněnské konzervatoři ve třídě Mgr. Marie Kühnové. Třináct let pedagogicky působila v SZUŠ Mgr. Radmily Chmelové v Brně. Momentálně učí hru na klavír v ZUŠ ve Bzenci a v Hodoníně. V Metodickém centru JAMU absolvovala kurzy č. 1 a 2.*

Zajímavé knihy z nakladatelství JAMU

V poslední době vyšly v Nakladatelství JAMU tři zajímavé knihy, které obohatí knihovnu každého klavíristy či klavírního pedagoga.

Dějiny klavírního umění

Vývoj klavírní tvorby od počátků po současnost

Pedagogové HF JAMU Alice Rajnohová a Miloš Schnierer ve své publikaci mapují vývoj klavírní tvorby od období baroka do první poloviny 20. století. Vycházejí přitom ze svých dlouholetých praktických pedagogických zkušeností při výuce budoucích profesionálních klavíristů či dějin hudby.

Kniha má dvacet šest základních kapitol. Úvodní kapitola je věnována univerzálnímu významu klavíru. Období baroka a klasicismu je charakterizováno v souvislosti s historií, obecnými kulturními dějinami i estetickými základy. Mapuje dobové instrumentální formy i přínos velkých skladatelských osobností. V klasicismu je zvláštní pozornost věnována kromě vídeňských klasiků také českým klasicistním autorům. Období romantismu je rozděleno do několika kapitol, samostatně je zpracován raný německý romantismus, novoromantismus, klasicko-romantická syntéza a pozdní romantismus. V dalších částech se představují jednotlivé národní školy – česká, francouzská a ruská a jejich představitelé. 20. století zahrnuje kapitoly o impresionismu, zakladatelích české moderní hudby, klavírní technice 20. století, expresionismu a II. vídeňské škole, Pařížské Šestce, Nové věcnosti v Německu, Neoklasicismu, Mladé Francii, polské Nové hudbě, přínosu skladatelů USA, české klavírní tvorbě 20. století a slovenské klavírní tvorbě 1. poloviny 20. století. Kniha obsahuje notové příklady, které pomáhají dokreslit skladatelské techniky a rozbory konkrétních skladeb.

Publikace je určena studentům a pedagogům hudebních akademií, ale i základních uměleckých škol, konzervatoří a studujícím hudební výchovy na pedagogických fakultách.

Sólová klavírní tvorba Bohuslava Martinů

Absolventka doktorského studia na KKI HF JAMU Kristýna Znamenáčková zpracovává ve své knize rozsáhlé téma sólového klavírního díla Bohuslava Martinů.

Na dílo skladatele se dívá z širšího úhlu pohledu v souvislosti s historickými okolnostmi doby, ve které žil, s vlivy prostředí, ve kterém se pohyboval, a s osobnostmi, které na něj působily. A to vše ve vztahu k jeho tvorbě, ve které se všechna tato fakta odrážela. Autorka rozděluje život skladatele do čtyř životních období, kterým odpovídají základní kapitoly knihy – Rané období (1912 – 1923), Francouzské období (1923 – 1940), Americké období (1940 – 1953) a Fantazijní období a poslední léta (1953 – 1959). V každé kapitole jsou uvedena klavírní díla z daného období, na konkrétních skladbách jsou ilustrovány charakteristické znaky a interpretační poznatky.

Stěžejní část práce představuje kapitola Shrnutí a interpretační doporučení. Obsahuje celou škálu oblastí, které se promítají do Martinů díla pod vlivem jeho celoživotního setkávání se s množstvím názorových a myšlenkových proudů (pozdní romantismus, impresionismus, poválečný jazz, neoklasicismus, antiromantismus – antipatetismus, český folklór, snový a fantazijní prvek). Součástí kapitoly jsou cenné praktické rady a doporučení autorky vycházející z její vlastní interpretační praxe.

Kniha je určena nejen pedagogům a studentům uměleckých škol a široké odborné veřejnosti, ale i všem milovníkům klavírního díla Bohuslava Martinů.

Život jako koncert pro dva klavíry

Autorkou stěžejní části útlé knihy je brněnská rodačka, klavíristka a pedagožka, absolventka brněnské konzervatoře Eliška Nováková (1928 – 2019). Vzpomíná na svůj život se skladatelem a klavíristou Janem Novákem (1921 – 1984). Její vlastnoručně sepsané osobní

vzpomínky zachycují mimořádný vztah dvou uměleckých osobností, období studií a společného života v Československu (do roku 1968) i léta strávená v exilu v Dánsku, Itálii a Německu.

Předmluva je dílem editorů, kteří na základě dostupných pramenů zachycují životní příběh samotné Elišky Novákové. V další části pak na ni vzpomínají její zahraniční přátelé, žáci a dcera Clara. Obsah knihy dokreslují vybrané fotografie ze života rodiny Novákových.

▸ Miroslava Raková

Notová příloha

Skladatelská tvorba žáků ZUŠ

V notové příloze přinášíme klavírní skladby mladých skladatelek ze základních uměleckých škol. Spolu se svými učitelkami se rozhodly, že si své práce nenechají jen pro sebe, ale umožní, aby si je mohli zahrát i další mladí klavíristé. Paní učitelky BcA. Štěpánka Hrubecká a Mgr. Věra Chmelová, Ph.D. nám pootevřely dveře do svých skladatelských dílen a podělily se s námi o to, jak jednotlivé skladbičky vznikaly.

Skladby **Tři paví pera** (autorka **Nela Růžičková**, nar. 2010, žákyně ZUŠ Trutnov) a **Strom v dešti** (autorka **Marie Movchansaya**, nar. 2011, žákyně ZUŠ Vrchlabí) vznikly pro koncert „Perly secese“, který proběhl 2. března 2023 v koncertní síni B. Martinů v Trutnově. Spolu s vlastní klavírní tvorbou žáků byly na koncertě promítány obrázky z výtvarné třídy Mgr. Zdislavy Holomíčkové (ZUŠ Trutnov). Mladí pianisté a výtvarníci se nechali inspirovat světovou, českou i trutnovskou secesí. Na koncertě zaznělo celkem 27 autorských klavírních skladeb žáků z klavírní třídy BcA. Štěpánky Hrubecké. Zhlédnuto bylo 134 výtvarných prací. Jednalo se o první společný skladatelský koncert žáků ze ZUŠ Trutnov, ZUŠ Vrchlabí a ZUŠ Hostinné.

Inspirací pro skladbu „Strom v dešti“ byl Marušce blízký motiv vody a obrázek stromu překrytého fólií,

kde vynikl právě charakter vody. Hudba vznikla čistě z inspirace zrakové a pocitové. Nela si vybrala Tři paví pera především jako emoční přání sahající do její minulosti, kdy si jako malá tato paví pera přála mít. V této skladbičce jsou patrné vkusně zvolené orientální motivy, kterými je ohraničen začátek a konec skladby. Při této práci jsme neměly jako vzor žádnou hudební předlohu.

▸ Štěpánka Hrubecká

Skladba Tiché vločky vznikla v prosinci v době Adventu. Autorkou je Alžběta Vyskočilová (nar. 2012, žákyně ZUŠ Brno, Veveří). Inspirací ke vzniku skladby bylo počasí - v den klavírní hodiny začal venku poletovat sníh. Dalším inspiračním zdrojem bylo klavírní dílo skladatele Erika Satieho, konkrétně jeho Gymnopédie, které jsme spolu poslouchaly. Během improvizace po černých klávesách vznikla melodie, která obsahovala i dvě bílé klávesy. Byla zajímavá, a proto jsme si na ní ukázaly některé druhy práce s motivem - opakování a variaci. Poté, co autorka vytvořila variaci a zapsala celou melodii na magnetickou tabulku, pedagog hrál melodii a žákyně k ní hledala vhodný doprovod, nejprve rozdělený mezi obě její ruce. Ve variaci na doporučení pedagoga posunula doprovod do vyšší polohy klavíru, aby vznikl zvukový kontrast. Co si žákyně našla a líbilo se jí, to se hned zapsalo. Po variaci se znovu připojil díl „a“ s upraveným závěrem. Vznikla tak drobná klavírní skladba jemného klidného charakteru, která zcela vystihuje i povahu autorky - ta je stejně jako její skladba klidná, tichá a jemná.
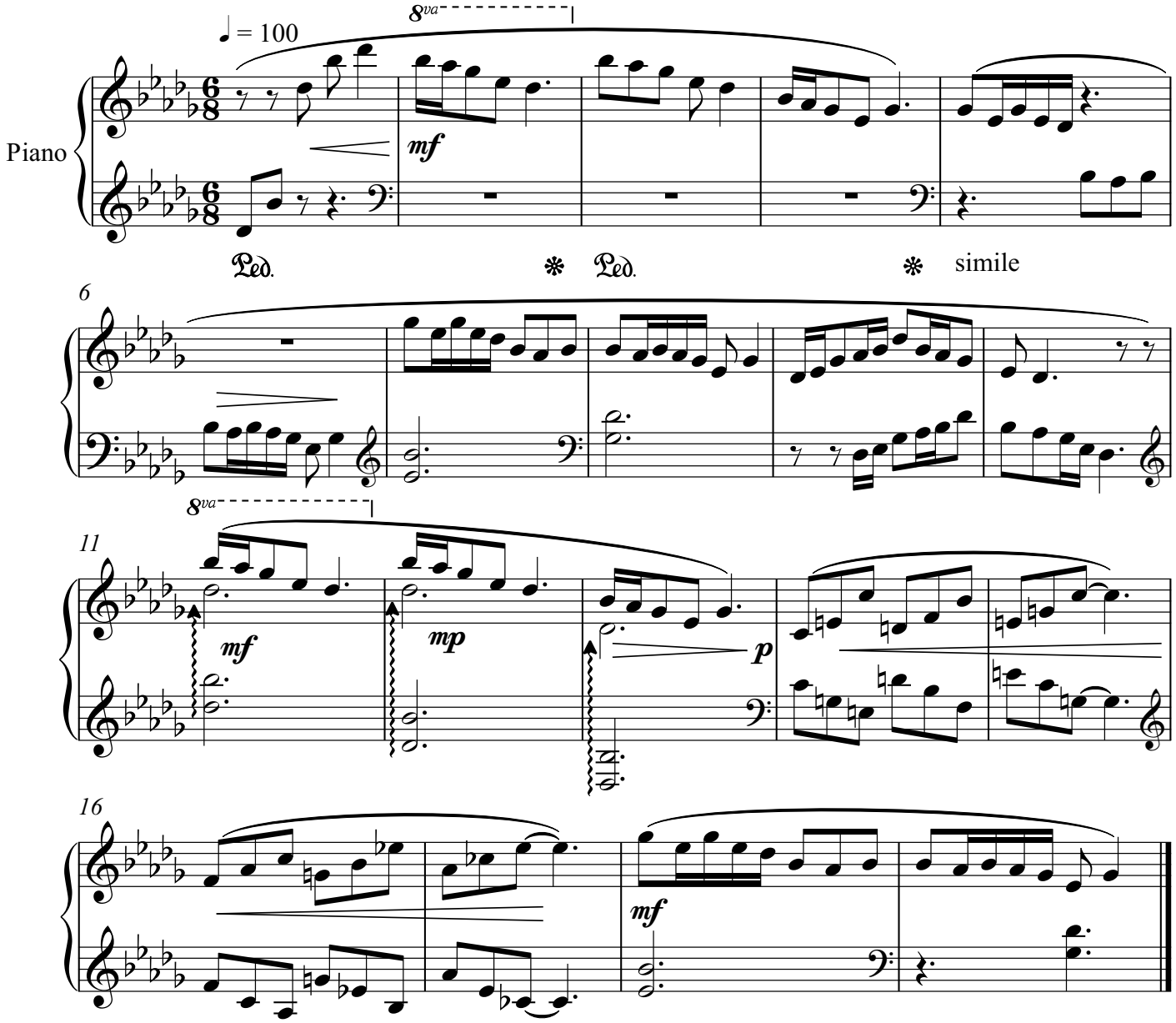
Autorkou skladby **Minimální vesmír** je **Nela Vojtková** (nar. 2010). V rámci klavírní improvizace a předmětu Základy skladby, který se vyučuje na ZUŠ Orchidea clasic v Brně, se mimo jiné seznamovala s tzv. minimal music. Ve výuce jsme si poslechly několik skladeb Philipa Glasse, jednoho z hlavních představitelů této kompoziční techniky. P. Glass napsal např. minimalistickou operu Einstein na pláži a pro klavír několik skladeb s názvem Metamorfózy. Jedná se o zajímavé skladby střední obtížnosti, které využívají i velmi hlubokých poloh klavíru v levé ruce. Skladby občas zařazuji do repertoáru žáků vyšších ročníků ZUŠ, hrají se dobře a pro interpreta i posluchače jsou nevšedním zpestřením. Nela na základě získaných poslechových zkušeností vytvořila vlastní skladbu, která je interpretačně lehčí (pro šikovný 3. ročník, 4. ročník bez problémů). Měla dané dva střídající se tóny, které si během improvizace rozšířila na 3 tóny a občas obměnila jejich výšku. Do levé ruky dala i z praktických důvodů (aby se dobře hrálo) delší tóny, které mají v první části skladby spíš funkci basových tónů, ale postupně se posouvají i výš a ve střední části, kde se levá ruka dostává nad pravou, plní funkci melodie. Velmi hezký je nápad, který vznikl též spontánně při improvizaci, kdy tóny levé ruky nenastupují na první dobu v taktu, ale až na čtvrtou. Skladba autorce připomínala vesmír (planety se točí kolem Slunce a kolem své osy), a protože byla složena zmíněnou kompoziční technikou, byla i na doporučení pedagoga a za souhlasu autorky nazvána Minimální vesmír.

▸ Věra Chmelová

Poznámka redakce: Obě vyučující, jejichž žákyně skladby složily, jsou dlouholetými posluchačkami Metodického centra HF JAMU.

Tři paví pera
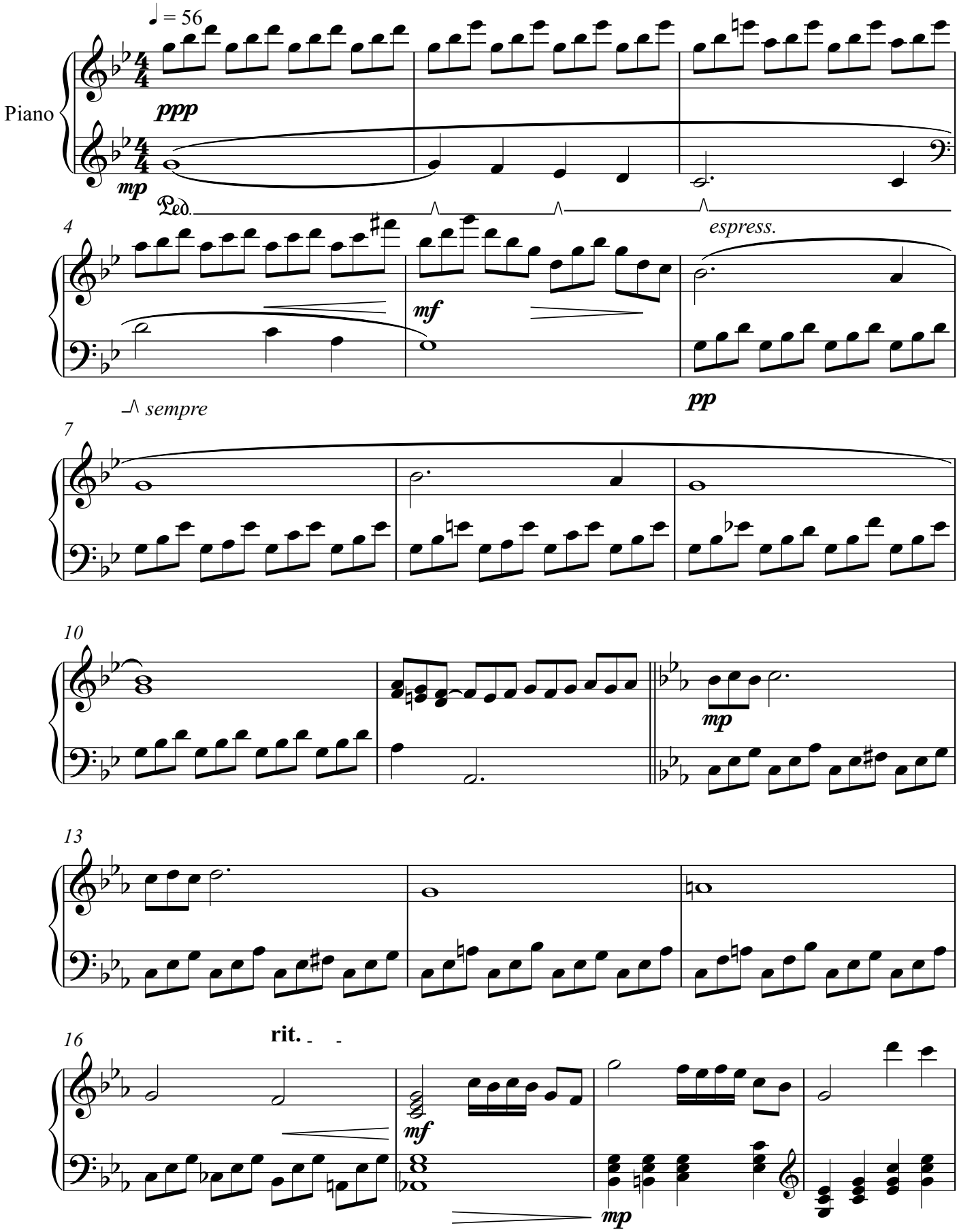
Nela Růžičková
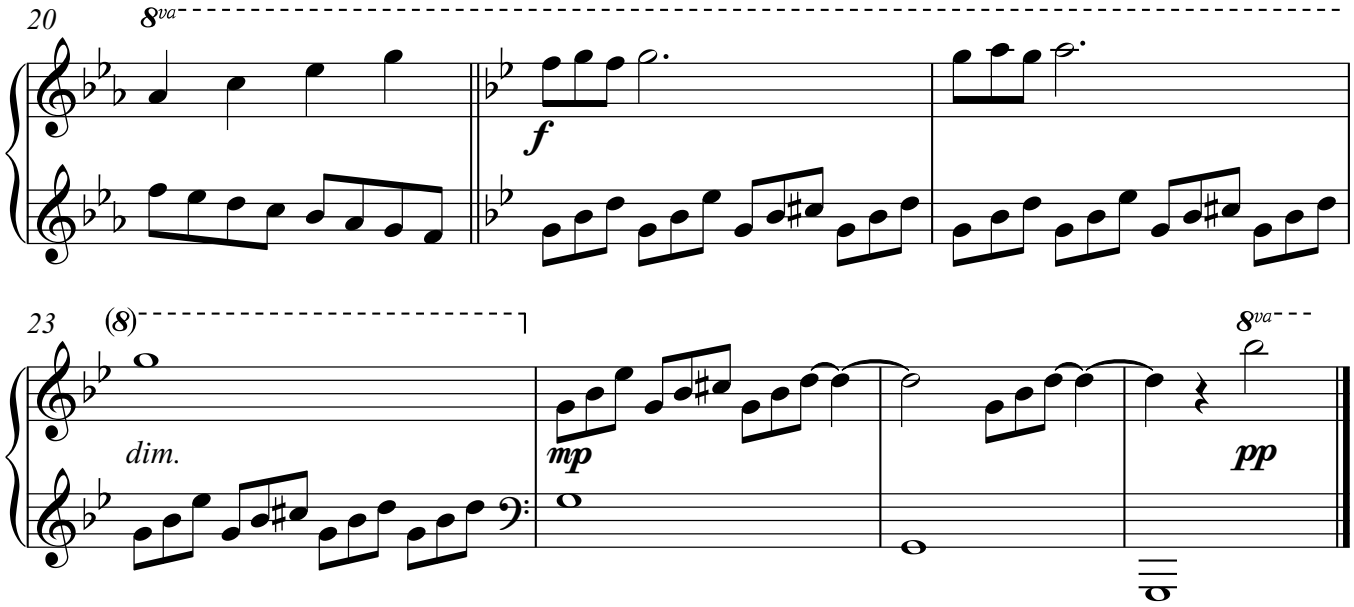

Strom v dešti

Marie Movchanskaya

20
8va
f
23
(8)
dim.
mp
8va
pp

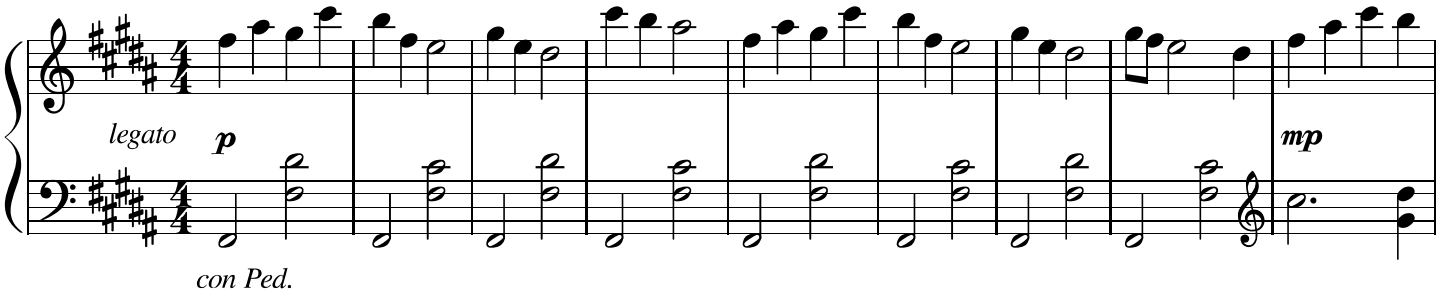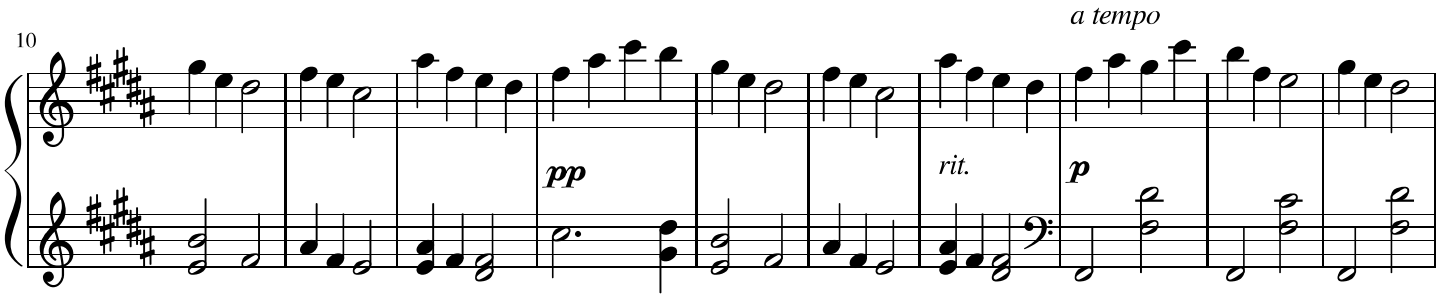

Tiché vločky (Silent Snowflakes)
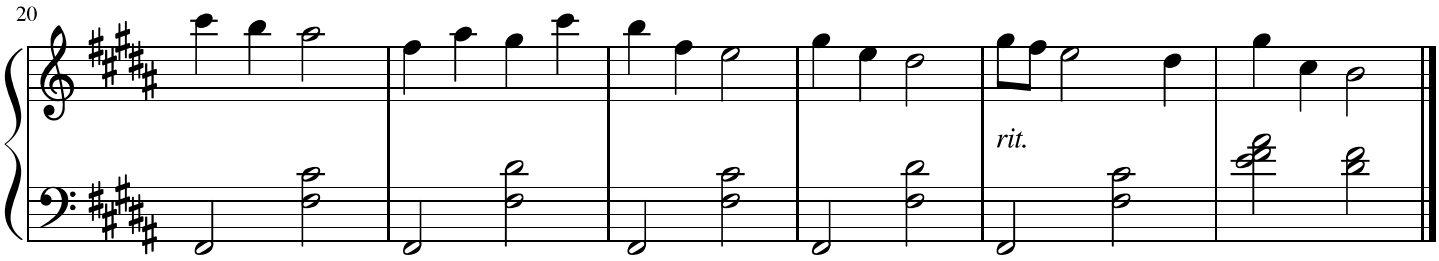
for piano

Alžběta Vyskočilová,*2012, ČR

Maestoso tranquillo ♩ = 85

Durata 1:15
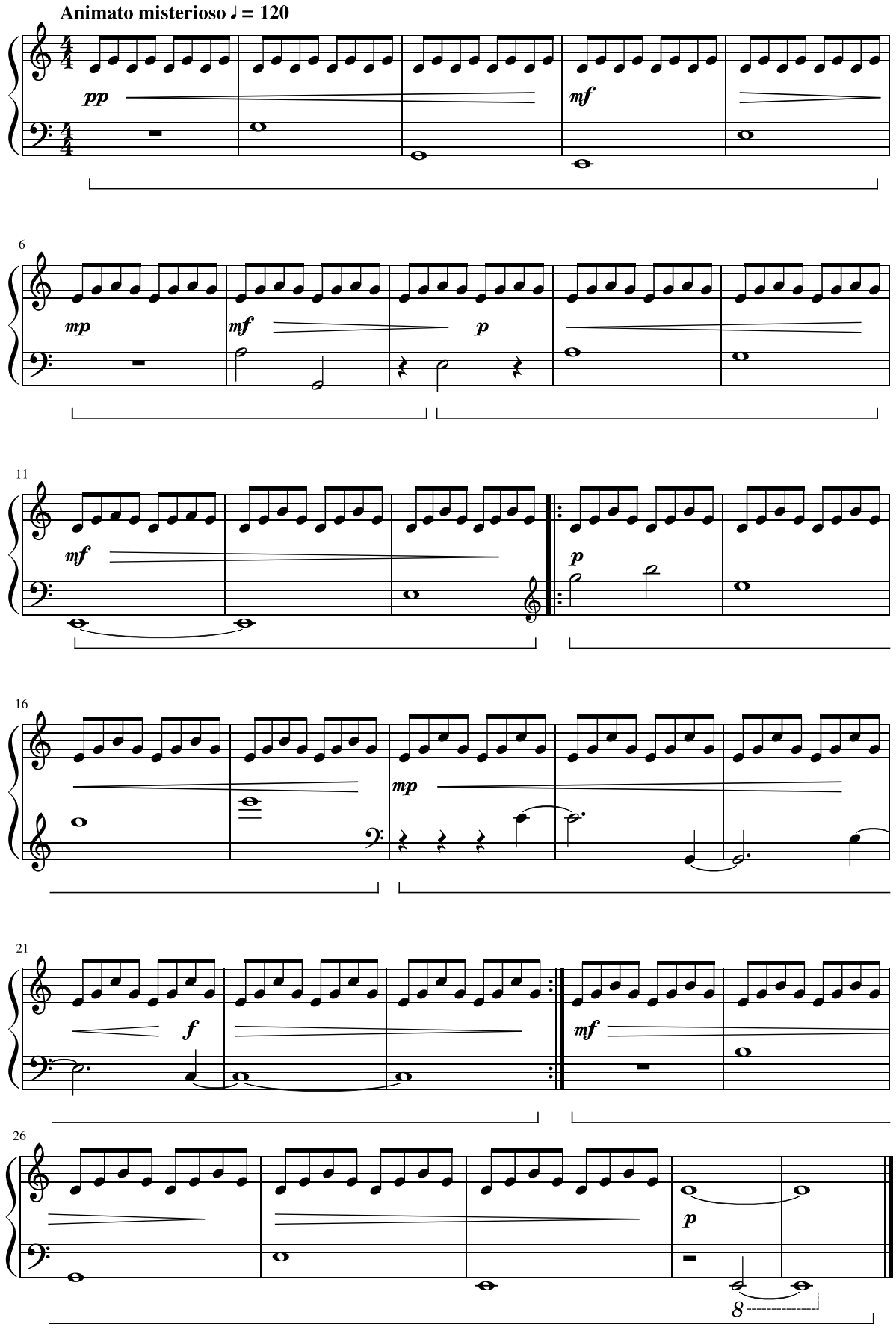
Completed 9.12.2022

Minimální vesmír (Minimal Universe)

for piano

Nela Vojtková, *2010, ČR

Klavírní soutěže a přehlídky

Antonín Dvořák mladým

Přehlídka, jež si vytkla za cíl zpopularizovat tohoto českého skladatele mezi mladými hudebníky, se v prvním prosincovém víkendu 2022 uskutečnila již podruhé. Mezi velkým množstvím klavírních soutěží prorazila hned v prvním ročníku v roce 2021 zejména svou přátelskou, rodinnou a uvolněnou atmosférou. Soutěž je „dítětem" klavíristky MgA. Slávky Vernerové, Ph.D., hlavní iniciátorky projektu a z titulu pověření Společnosti Antonína Dvořáka i prezidentky soutěže – budiž jí dík za nápad, zrod i skvělou organizaci. Prostory pražské ZUŠ Taussigova letos nahradil pohádkově kouzelný, zrcadlový sál Pálffyho paláce – jedné z budov využívaných pražskou konzervatoří.

Kromě prostor se změnila pro tento rok i náplň soutěžní přehlídky. Narozdíl od minulého ročníku, kdy se účastníci věnovali sólové a čtyřruční hře na klavír, byla letos přehlídka zasvěcena královské disciplíně – komorní hře, včetně čtyřruční hry na klavír. Zlatě zdobeným sálem paláce tak zněla hudba komorních souborů různých věkových kategorií a obsazení z celé republiky i ze zahraničí.

Přehlídka přivítala opravdu široké spektrum účinkujících – žáky ZUŠ, ve vyšších kategoriích pak studenty konzervatoří, hudebních středních škol, akademií a vysokých škol či univerzit. Na pódiu se v průběhu soutěžního víkendu vystřídala dua, tria, kvarteta a kvinteto. Díky tomuto otevřenému konceptu mohli posluchači i účinkující slyšet skutečně rozmanitý program, který obsahoval nejen díla Antonína Dvořáka v různých úpravách, ojediněle i v originálním znění, ale i skladby klasické, jazzové či soudobé.

Oba soutěžní dny proběhly v příjemné a uvolněné atmosféře, která provázela i výkony mladých umělců. Byla tu zřetelná touha sdílet hudbu a radost s ní spojenou, která byla zvláště patrná u mladších z účinkujících.

Soutěže se hojně a s výbornými výsledky zúčastnili také žáci pedagogů MC HF JAMU v Brně. Více informací o soutěži včetně výsledkové listiny této pozoruhodné soutěže najdete na https://www.antonindvorakmladym.cz/vysledkova-listina-2022/.

Koncert vítězů soutěže proběhne 23. dubna 2023 v Rytířském sále zámku Nelahozeves.

▸ Romana Olivíková a Anna Olivíková

Klavírní trio Anna Olecká, Hana Graffová a Amálie Kaňkovská (ZUŠ Orchidea, Brno, ZUŠ Jihlava)

Spoluautorka článku Mgr. Romana Olivíková absolvovala obor hra na klavír na Konzervatoři v Teplicích ve třídě MgA. Petra Slavíka. V roce 2013 ukončila na Univerzitě Karlově magisterské studium Učitelství pro 1. stupeň základní školy. Pedagogicky působí na ZUŠ v Žatci, kde vyučuje klavírní hru. V MC HF JAMU v současné době studuje Kurz č. 3. Od roku 2017 je korektorkou časopisu Pianissimo.

Spoluautorka článku Anna Olivíková je studentkou Gymnázia Pavla Křížkovského s uměleckou profilací v Brně. Hlavní obor Hra na cembalo studuje ve třídě MgA. BcA. et BcA. Martina Hrocha, Ph.D., MBA (ředitele zmíněného gymnázia a vedoucího Katedry varhanní a historické interpretace HF JAMU), vedlejší obor Hra na klavír ve třídě BcA. Sofie Kuznetcové, studentky magisterského oboru Hra na klavír a klavírní pedagogika na HF JAMU v Brně.

Amadeus pomáhá mladým pianistům růst

Občas jako učitelé klavíru od svých žáků nebo jejich rodičů slýcháme „však nemusí hrát jako Mozart“. A jako učitel s nimi musím souhlasit, ale zároveň jim vysvětlit, co to vlastně znamená „hrát jako Mozart“. Většinou se jedná o děti a rodiče, kteří zatím nevyužili příležitosti navštívit mezinárodní klavírní soutěž Amadeus, která se koná na podzim v Brně. Soutěž je jedinečná tím, že se zde potkávají děti různých národů, které mají společnou lásku k hudbě, jejich oblíbeným kamarádem je klavír a jsou ochotné strávit část svého volného času hraním nejen skladeb od Wolfganga Amadea Mozarta, ale i od dalších hudebních skladatelů období klasicismu. Nacvičené skladby si pak jedou za odměnu zahrát do Besedního domu v Brně, kde na ně čeká krásný sál s klavírem, kterého se často dotýkají i prsty světových profesionálních klavírních umělců. Pěknou atmosféru soutěže vytvářejí nadšení posluchači a organizátoři soutěže. Účastníci soutěže Amadeus ještě často nemají přesnou představu, co jednou budou dělat, zda se stanou profesionálními hudebníky, nebo pro ně bude hra na klavír pouze úžasným koníčkem. O tom rozhodne čas, ale už nyní mají slibně nakročeno do světa hudby, kde hudební jazyk a jeho chápání otevírá dveře do dalších světů a k dalším lidem, bez ohledu na jejich postavení, zemi původu nebo náboženství.

29. ročník soutěže proběhl 24. – 26. listopadu 2022 a od posledního ročníku se rozšířil o další věkové kategorie do patnácti let. Hru malých a mladých umělců posuzovala pětičlenná odborná porota v obsazení: Jan Jiraský (předseda poroty, ČR), Hana Berger (SRN), Daniel Buranovský (SK), Bernadeta Stańczyk (Polsko) a Peter Toperczer ml. (ČR). Hodnotila se nejen stylovost interpretace, ale i zvuková stránka hry, technická vybavenost a umělecké pojetí. Porotci už mají bohaté zkušenosti z minulých ročníků této soutěže nebo z porot dalších soutěží. Je proto velmi přínosné po skončení soutěže za nimi zajít pro radu – každý z nich umí pochválit, co se povedlo, a ocenit výsledek snažení, zároveň si všimne a zmíní, co by mohlo interpretaci skladeb zlepšit, nebo může navrhnout další možné řešení interpretace.

Ti nejlepší účastníci se stávají laureáty soutěže, tj. nositeli prvních, druhých a třetích cen. 29. ročník soutěže má v pěti kategoriích celkem osm nositelů 1. cen – jsou jimi Veronika Zaikina (Ukrajina) z 1. kategorie, Valentina Vozňuk (ČR, Praha) a Helena Ptáčková (ČR, Havlíčkův Brod) z 2. kategorie, Sofie Kaucká (ČR, Olomouc) a Amálie Vlčková (ČR, Brno) ze 3. kategorie, Malwina Jasińska (Polsko), Nora Lubbadová (ČR, Praha) a Viktorie Kozánková (ČR, Brno) ze 4. kategorie. V 5. kategorii nebyla 1. cena udělena. Absolutní vítězkou soutěže se stala Veronika Zaikina.

Laureáty 1. a 2. cen jsme si mohli poslechnout na slavnostním koncertě, který se konal v sobotu 26. listopadu rovněž v koncertním sále Besedního domu. Všechny soutěžní výkony se nahrávaly a byly po určitou dobu po soutěži ke zhlédnutí na webových stránkách soutěže Amadeus. Organizační stránku soutěže zajistila ZUŠ Brno, Veveří a za finanční podpory Jihomoravského kraje, statutárního města Brna, Asociace krajů České republiky, městských částí Brno-Žabovřesky, Brno-střed a Brno-Žebětín připravila pro soutěžící řadu hodnotných cen a klidné, tvořivé a pohodové zázemí. Je pozitivní, že všechny děti byly obdarovány, protože už jen příprava na tuto soutěž nebyla lehká a mladí umělci věnovali přípravě hodně času a energie. A to je to, co někdy chybí dětem, které „nemusí hrát jako Mozart“. Vlohy mají, ale záleží, jak velký zájem projevují, jestli pedagog vidí jejich talent a nenechá ho ležet ladem, zda rodiče podpoří jeho rozvoj např. i tím, že dítě vezmou na Amadea, aby si společně poslechli, jaké to je, když se správně cvičí a daří… A pak si mohou říct, „vždyť ta moje paní učitelka (nebo pan učitel) toho po mně vlastně tolik nechce, a to bych mohl zvládnout, když jiné děti dokážou ještě o tolik víc.“

A proto všem doporučuji: „Zvěte své žáky na Amadea, protože Amadeus pomáhá růst, nejen těm, kteří soutěží, ale i posluchačům!“

▸ Věra Chmelová

Glory International Piano Competition Online New York

V lednu 2023 proběhl druhý ročník online soutěže Glory International Piano Competition, která nabízí klavíristům jakéhokoli věku možnost soutěžit online a v mezinárodním prostředí. Soutěží se v několika věkových kategoriích pro sólovou hru a ve dvou kategoriích pro hru čtyřruční. Podmínkou soutěže je zaslání online odkazu na předem připravené soutěžní nahrávky.

Za naši školu (ZUŠ B. Jeremiáše Č. Budějovice) se soutěže zúčastnily sestry Eva a Alžběta Brzákovy. Do soutěže se zapojily již v prvním ročníku v roce 2022 a v kategorii čtyřruční hry získaly 1. cenu. Ve druhém ročníku jsme se rozhodly zkusit štěstí jak ve čtyřruční hře, tak i ve hře sólové.

Nahrávku čtyřručního soutěžního výkonu jsme pořídily v koncertním sále naší školy, jako soutěžní nahrávku pro sólovou kategorii jsme využily záznam ze slavnostního koncertu z klavírních kurzů v Mikulově.

Pořizovat soutěžní nahrávku je výzva, která je časově i psychicky dost náročná, kupodivu je více stresující než „jednorázový" live soutěžní výkon. Vědomí možnosti dalších a dalších nahrávek s opravou nevydařených míst klade na hráče, pedagoga i rodiče mnohem vyšší nároky co do soustředění i psychické odolnosti.

Do soutěže se zájemci mají možnost přihlásit online na webové stránce, která je k dispozici v angličtině, čínštině a ruštině. Kromě přihlášky je nutné přiložit umělecký životopis, fotografii a kopii identifikačního dokladu soutěžícího. Do přihlášky se uvádí internetový odkaz na soutěžní nahrávku, která by měla být nahrána na YouTube, Vimeo nebo na jiných doporučených kanálech. Souběžně s přihláškou se odesílá i platba platební kartou (podobně jako v e-shopech).

Výsledky jsou zveřejněny na stránkách soutěže pro každou kategorii zvlášť, s fotografií soutěžících a s uvedením odkazu na nahrávky. Návštěvníci webu si tak mohou vítězná vystoupení poslechnout. Po vyhlášení výsledků dostanou ocenění soutěžící e-mailem diplom a podrobné hodnocení soutěžního výkonu porotou, včetně doporučení pro případné zlepšení interpretace skladeb.

Konkurence v soutěži je vysoká, a jak žánrově, tak i interpretačně velmi různorodá. Bětka a Evička Brzákovy se v soutěži umístily výborně i letos, v sólové hře získaly obě 2. cenu, ve čtyřruční kategorii cenu první.

Glory Internation Piano Competition Online nabízí i navzdory celkové náročnosti přípravy s netradiční formou soutěžení velmi zajímavou zkušenost pro soutěžící i jejich pedagogy.

https://www.glorypianocompetition.online/2nd-edition-december-2022

▸ Šárka Dudová

Autorka článku BcA. Šárka Dudová vystudovala hru na klavír na Konzervatoři Plzeň ve třídě Jindřicha Durase a bakalářské studium Klavírní pedagogiky na HF JAMU ve třídě Mgr. Josefy Hlouškové. Její žáci se pravidelně účastní soutěží v sólové, čtyřruční i komorní hře. Je aktivní korepetitorkou v houslovém oddělení ZUŠ. V současnosti pedagogicky působí na ZUŠ B. Jeremiáše v Českých Budějovicích a na Konzervatoři České Budějovice. Je dlouholetou posluchačkou Metodického centra HF JAMU.

Propozice klavírních soutěží a přehlídek

Virtuosi per musica di pianoforte
56. ročník mezinárodní klavírní soutěže

22. 11.–24. 11. 2023, Ústí nad Labem

I. kategorie – soutěžící ve věku do 9 let. Soutěž je jednokolová, minutáž 6 – 8 minut. Soutěžící hraje jednu nebo více skladeb z období baroka či klasicismu a jednu nebo více skladeb z období romantismu až po současnost.

II. kategorie – soutěžící ve věku 10 a 11 let Soutěž je dvoukolová, minutáž 5 – 7 minut v každém kole. V 1. kole soutěžící hraje jednu nebo více skladeb z období baroka či klasicismu, ve druhém kole přednese jednu nebo více skladeb z období romantismu až po současnost.

III. kategorie – soutěžící ve věku 12 a 13 let. Soutěž je dvoukolová, minutáž 7 – 9 minut v každém kole. V 1. kole soutěžící hraje jednu nebo více skladeb z období baroka či klasicismu, ve druhém kole přednese jednu nebo více skladeb z období romantismu až po současnost.

IV. kategorie – soutěžící ve věku 14 a 15 let. Soutěž je dvoukolová, minutáž 7 – 9 minut v každém kole. V 1. kole soutěžící hraje jednu nebo více skladeb z období baroka či klasicismu, ve druhém kole přednese jednu nebo více skladeb z období romantismu až po současnost.

Uzávěrka přihlášek je 24. 9. 2023.

Soutěžní poplatek činí 1500 Kč.

Bližší informace na: http://www.zuserandove.cz/virtuosi/cs/56-rocnik/94/94

Broumovská klávesa

13. ročník mezinárodní soutěže pro mladé klavíristy do 17 let

5. 5.–7. 5. 2023, Broumov

Soutěžní kategorie / časový limit:

1. kategorie: do 11 let / 5 – 10 minut

2. kategorie: 12 – 13 let / 10 – 15 minut

3. kategorie: 14 – 15 let / 15 – 20 minut

4. kategorie: 16 – 17 let / 20 – 25 minut

Soutěžní repertoár:

Alespoň jedna skladba z období baroka nebo klasicismu, alespoň jedna skladba z období romantismu nebo skladba komponovaná po roce 1900.

Registrace do soutěže: do 28. dubna 2023.

Další potřebné informace naleznete na webové stránce: www.broumovskaklavesa.cz

Mezinárodní Novákova klavírní soutěž

12. ročník jednokolové klavírní soutěže pro pianisty do 26 let.

19. 5.–21. 5. 2023, Kamenice nad Lipou

1. kategorie – do 12 let (nar. po 19. 5. 2010)

2. kategorie – od 13 do 15 let (nar. po 19. 5. 2007)

3. kategorie – od 16 do 19 let (nar. po 20. 5. 2003)

4. kategorie – od 20 do 26 let (nar. po 21. 5. 1996)

1. kategorie: Soutěžící zahraje libovolný program v trvání 6 – 9 minut. Musí v něm být zastoupena alespoň 1 skladba V. Nováka.

2. kategorie: Soutěžící zahraje libovolný program v trvání 10 – 13 minut. Musí v něm být zastoupena alespoň 1 skladba V. Nováka.

3. kategorie: A: Soutěžící zahraje libovolný program v trvání 16 – 19 minut. Musí zahrnovat skladbu (skladby) V. Nováka v trvání minimálně 5 minut.

B: Soutěžící zahraje libovolný program v trvání 14 – 17 minut. Musí zahrnovat skladbu (skladby) V. Nováka v trvání minimálně 5 minut.

A: studenti konzervatoří (hudebního gymnázia)

B: žáci základních uměleckých škol

4. kategorie: Soutěžící zahraje libovolný program v trvání 22 – 30 minut. Musí zahrnovat skladbu (skladby) V. Nováka v trvání alespoň 10 minut.

Elektronické přihlášky se závazným soutěžním programem nutno zaslat **do 14. dubna 2023** na adresu ludmilaperinova@gmail.com Soutěžní poplatek není vybírán.

Další informace naleznete na https://www.vitezslavnovak.cz/12-rocnik-mnks-2023/d-1185

Mladí pianisté hrají na klavír Steinway & Sons
12. ročník jednokolové soutěže

20. 5.–21. 5. 2023, Praha

Kategorie - věk – minutáž:

Kategorie nejmladších - narození v roce 2016 a mladší / 2 - 4 min.

I. kategorie - narození 2015 / 3 – 5 min.

II. kategorie - narození 2014 / 4 – 6 min.

III. kategorie - narození 2013 / 5 – 7 min.

IV. kategorie - narození 2012 / 6 – 8 min.

V. kategorie - narození 2011 / 7 – 9 min.

Uzávěrka přihlášek a úhrada účastnického poplatku je do **5. května 2023**.

Informace a kontakty naleznete na www.mladipianiste.cz

Mezinárodní Schubertova soutěž pro klavírní dua
XXII. ročník

1. 11.–4. 11. 2023, Jeseník

Soutěž je vyhlašována ve dvou kategoriích:

I. kategorie: Horní věková hranice každého účastníka činí 21 let (k 31. 12. 2023).

II. kategorie: Horní věková hranice součtu věku obou účastníků činí 70 let; věk soutěžících se sčítá k 31. 12. 2023.

V I. kategorii je soutěž jednokolová, ve II. kategorii tříkolová.

Délka programu:

I. kategorie: 25 – 35 minut

II. kategorie: v 1. kole 20 – 25 minut, ve 2. kole 35 – 40 minut, ve 3. kole koncert s orchestrem dle určeného výběru.

Podrobný rozpis výběru repertoáru a povinných skladeb najdete na webu soutěže www.franz-schubert.cz

Přihlášky včetně platby zápisného budou přijímány od 1. 2. 2023 do 31. 5. 2023. Zápisné pro klavírní dua z ČR je v I. kategorii 4000 Kč, ve II. kategorii 8 000 Kč.

Další informace: www.franzschubert.cz

Bachovská cesta

3. ročník mezinárodní bachovské soutěže pro děti a mladé

26. 10.–29. 10. 2023, Dobřany

Jedná se o jednokolovou soutěž pro klavíristy do 18 let. Soutěžní kategorie jsou určeny podle věku k 31. 12. 2023.

Kategorie – věk – minutáž:

A1	do 9 let (včetně)	4 – 8 min.
A2	10 – 11 let	6 – 10 min.
A3	12 – 13 let	9 – 13 min.
A4	14 – 15 let	13 – 17 min.
A5	16 – 18 let	18 – 22 min.
B1	do 18 let	24 – 28 min.

Kategorie A1 – A5 jsou pro žáky soukromé výuky a ze základních uměleckých škol. Kategorie B1 je pro studenty hudebních gymnázií (15 – 18 let), konzervatoří a hudebních akademií.

Repertoár:

1. Povinná skladba – jedno nebo více z určených hudebních děl J. S. Bacha.

2. Volný výběr jednoho nebo více hudebních děl J. S. Bacha

– výběr hudebních děl určených pro nižší kategorii není povolen.

3. Jedno nebo více hudebních děl z jiné hudební epochy ze světového repertoáru dle vlastního výběru (doporučeno jedno z hudebních děl z vlastní země).

Elektronické přihlášky včetně zápisného mají uzávěrku **30. září 2023**.

Soutěžní poplatek činí:

v kategoriích A1, A2, A3: 1000 Kč
v kategoriích A4, A5, B1: 1200 Kč

Další informace naleznete na www.bachacademy.eu, www.zus-dobrany.cz

IT rubrika pro klavíristy a klavírní pedagogy

Milí čtenáři časopisu Pianissimo, mám pro vás opět pravidelnou dávku užitečných programů, aplikací, nápadů a novinek, které můžete využít ve svém profesním i soukromém životě.

Tentokrát se seznámíme se zrcadlením obrazu a zvuku, naučíte se zjistit výšku ladění a stáří u klavírů a pianin, také se dočtete o praktické aplikaci, díky které si můžete otáčet stránky při hře z not, řeč bude i o výuce a zdokonalení se v cizích jazycích, a nakonec si povíme i o praktickém nahrávání hudby.

Apple TV – bezdrátové zrcadlení obrazu i zvuku zařízení Apple s televizní obrazovkou, velkoplošnou obrazovkou, monitorem či projektorem. Jedná se o malou krabičku s dálkovým ovladačem, která se snadno připojí k vaší televizi či obrazovce monitoru.

Můžete tak snadno sdílet videa a hudbu ze svého telefonu např. pro přednášky a prezentace, kde je více lidí.

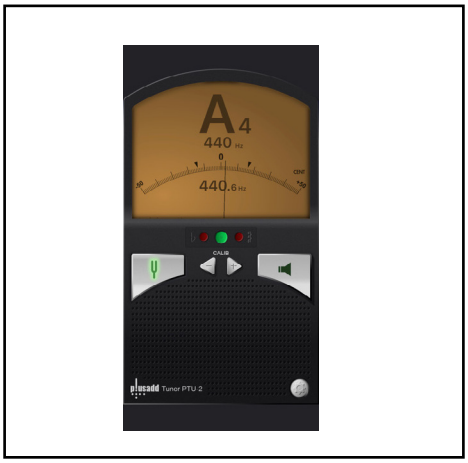
Redukce Apple HDMI + Lightning – pro drátové sdílení obrazu i zvuku zařízení Apple s televizní obrazovkou, velkoplošnou obrazovkou, monitorem či projektorem. Do redukce připojíte HDMI kabel různé délky.

U pevných počítačů a notebooků s operačními systémy Windows a Linux vám postačí na propojení kabel HDMI. Není nutná redukce.

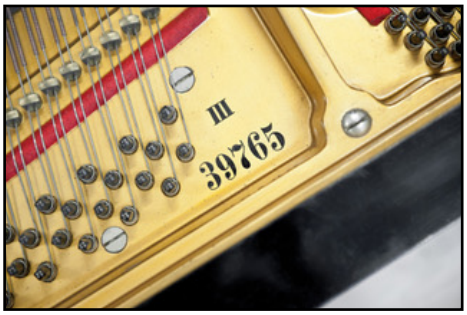

Tuner – od firmy Piascore – aplikace pouze pro iOS – iPhone, iPad – pokud chcete zjistit, na jakou výšku je naladěno pianino a křídlo (tón a1 - 440 Hz, 441 Hz, 442 Hz apod.).

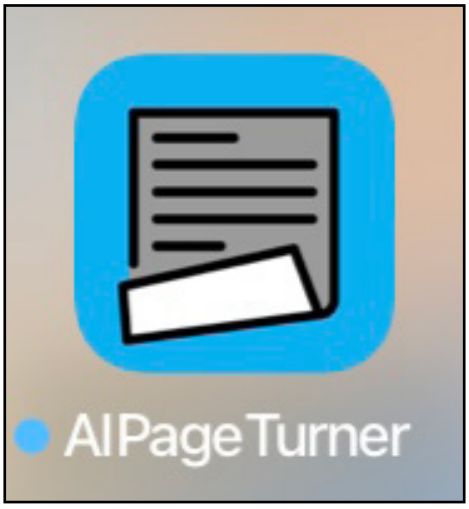
Piano Age (Online Piano Atlas) – aplikace pouze pro iOS – iPhone, iPad. Pokud chcete zjistit stáří pianina nebo křídla. V menu zadáte, zda se jedná o křídlo či pianino, jaká je to značka (Petrof, August Förster, atd.) a napíšete opusové číslo (výrobní číslo nástroje) – najdete ho většinou napsané uvnitř nástroje, vpravo u količníku.

AlPage Turner – aplikace pouze pro iOS – iPhone, iPad. Skvělá aplikace na živou hru z not. Využívám ji na koncertech, když potřebuji otáčet noty a nemám volné ruce. Noty lze do aplikace přetáhnout z vašeho úložiště - např. z Google Disk či z aplikace Piascore.

Otáčení stran lze nastavit – na mrknutí oka, úsměv, kývnutí hlavy či otevření pusy.

Duolingo – aplikace pro iOS, android. Lze pustit i on-line na všech PC. Pokud se chcete naučit novému cizímu jazyku či se zdokonalit v tom, který již ovládáte, existují dnes aplikace, díky kterým se můžete zábavnou formou cizí jazyk učit. Já používám Duolingo. Každý den mě aplikace vyzve, abych nezapomněl na svoji pravidelnou lekci.

GarageBand – pouze pro iOS – iPhone, iPad, Macbook a iMac. Skvělá aplikace, díky které můžete neskutečně snadno hrát, nahrávat a sdílet svou hudbu, ať jste, kde jste. Jedná se o plně vybavené hudební studio, které máte zcela zdarma. Sám tuto aplikaci často používám, když nahrávám korepetice pro své kolegy a kolegyně. Nahrávky jsou zvukově velmi kvalitní, lze měnit tempo, výšku ladění i transponovat. Z midi formátů lze snadno vytvořit mp3.

Můžete hrát na širokou paletu hudebních nástrojů z celého světa. A v neustále se rozrůstající zvukové knihovně najdete ohromnou sbírku bezplatných zvuků, smyček a samplů od nejlepších světových producentů. Libovolné z nich si můžete stáhnout a použít ve vlastní tvorbě.

S nástrojem i bez něj. Hned, jak GarageBand spustíte, můžete začít tvořit. Hrajte na fantasticky realistické dotykové nástroje, hravě sestavujte groovy, které zařezávají, a dělejte muziku jako DJ. Na všechno stačí pár klepnutí. Úplně nová Sound Library umožňuje objevovat a stahovat nové balíčky zvuků. Pro jakýkoli styl najdete ty správné prvky.

Pomocí Live Loops můžete hravě tvořit elektronickou hudbu. Hudební smyčky se dají jednoduše spouštět klepáním na buňky a sloupečky v mřížce. Pak z nich sestavíte své originální aranžmá. Funkce Remix FX dokonce umožňuje přidávat DJ efekty pomocí Multi-Touch gest nebo jen pohybováním iOS zařízením.

GarageBand obsahuje vysoce expresivní dotykové nástroje, které hrají a reagují jako opravdové. Hrajte na klávesy, kytary, basu i na zvuky navržené pro elektronický dance a hip hop. Díky chytrým nástrojům budete znít jako profík. A tradiční čínské a japonské nástroje jako kučeng, koto nebo bubny taiko vám zprostředkují i zvuky Asie.

Vyhrajte si se super beaty.

Když dojde na beaty, je volba jen na vás. Od jamování naživo na virtuálních bicích soupravách až po Smart Drums, kde si rytmus hravě vyladíte přetahováním prvků na obrazovce. Úplně nový Beat Sequencer umožňuje snadno sestavovat rytmy ze zvuků inspirovaných klasickými automatickými bubeníky. Drummer je jako celý tým virtuálních studiových bubeníků. Každý z nich hraje některý elektronický nebo akustický styl na typickou bicí soupravu.

Obsáhlá sbírka zvuků elektronických bicích z nejrůznějších žánrů, jejichž vrstvením sestavíte vlastní groovy. Jakékoli kombinace kroků v jednotlivých stopách aktivujete jednoduchým klepáním. Zatímco sekvencer hraje, můžete v reálném čase experimentovat s přidáváním a odebíráním jednotlivých složek.

Virtuální bubeníci, kteří reprezentují různé žánry, automaticky doprovázejí vaši skladbu. A jejich hru můžete dolaďovat jednoduchými ovládacími prvky. Bubeníci dokonce dokážou rozvinout riff, který nahrajete, dokonalým doprovodným beatem. GarageBand teď navíc obsahuje tři perkusionisty, z nichž každý má svou vlastní soupravu devíti nástrojů.

Part elektronických bicích nahrajete klepáním rytmu na bicí pady ve stylu vintage automatických bubeníků.

GarageBand obsahuje Alchemy, jeden z nejvyspělejších syntezátorů na světě. Prozkoumejte stovky patchů od sound designerů Apple, kte-

ré se dokonale hodí pro elektronický dance, hip hop, alternativu, rock i pop. Pomocí expresivního Transform Padu se zvuky dají v reálném čase morfovat. Anebo se můžete bavit jednoduchým hraním akordů na Chord Stripu. Vždycky to bude znít naprosto profesionálně.

Sound Library – neomezený přístup do světa zvuků.

Ve zvukové knihovně se přímo v aplikaci dostanete k ohromné a neustále rostoucí sbírce bezplatných smyček a nástrojů. V producentských balíčcích získáte do svých skladeb volně licencované zvuky od největších hitmakerů dneška. A remixové semináře umožňují komukoli vytvořit svoje vlastní verze skladeb. Průběžně rostoucí knihovna se dá snadno spravovat a GarageBand vám také dá vědět o nově vydaných zvukových balíčcích, které si můžete stáhnout.

Nahrávání – GarageBand se svým praktickým a intuitivním rozhraním umožňuje snadno zachytit, doladit a smíchat nahrávky do finální podoby. Hotovou skladbu můžete sestavit z libovolné kombinace dotykových nástrojů, zvukových nahrávek a smyček.

Nahrávejte po stopách.

V GarageBandu pro iOS můžete pracovat až s 32 stopami. S kompatibilním zvukovým rozhraním jiného výrobce můžete dokonce zapojit celou kapelu a nahrávat všechny nástroje současně – každý do vlastní stopy. Díky nahrávání více verzí můžete zaznamenat tolik pokusů, kolik na perfektní výsledek potřebujete. Zvolte jakýkoli dotykový nástroj, zapněte nahrávání a hrajte do úseku přehrávaného ve smyčce. GarageBand automaticky zaznamená všechny pokusy a vy si pak jen vyberete ten nejpovedenější.

Mix dokonale pod kontrolou.

Vylaďte jednotlivé stopy k dokonalosti a nahrajte každé klepnutí, přejetí a otočení kolečkem. Automatizace hlasitostí můžete přesně kreslit a upravovat. Jednoduchým ekvalizérem a kompresorem zajistíte, aby všechny stopy zněly čistě a čitelně. Pro ještě přesnější kontrolu nad zvukem můžete použít 10 mixážních efektů z Logicu Pro, třeba Visual EQ, Bitcrusher nebo Vocal Transformer.

Zapojte do hry stovky dalších zvuků z App Storu.

Audio Unit Extensions umožňují používat ve skladbách v GarageBandu kompatibilní nástrojové a efektové plug-iny jiných výrobců. Z App Storu si můžete stáhnout fantastické produkty od předních vývojářů hudebních aplikací, jako je třeba Moog Music.

Sdílení – vydejte svou skladbu.

Z GarageBandu můžete svoje skladby snadno sdílet e-mailem nebo přímo na Facebook, YouTube a SoundCloud. Lidem poblíž je můžete posílat bezdrátově přes AirDrop.

Návod – uživatelskou příručku s nápady a detailními popisy lze zobrazit v češtině na www.support.apple.com

▸ Štěpán Slavík

Autor pravidelné IT rubriky Pianissima BcA. Štěpán Slavík studoval hru na klavír na plzeňské konzervatoři a na JAMU v Brně ve třídě prof. Jana Jiraského. Působí jako klavírista, korepetitor a učitel hudby v ZUŠ Bedřicha Smetany v Plzni, v ZUŠ Holýšov a v ZUŠ Blovice.

Metodické centrum ve fotografii

Koncert posluchačů KKI HF JAMU

Přednáška skladatelky

Přehlídka klavírní improvizace

Otevřená vyučovací lekce se studenty konzervatoře

Přednáška Cesta k Johannu Sebastianu Bachovi

Představení učebních pomůcek pro malé klavíristy

Koncert laureátky českých a mezinárodních soutěží

Prezentace Závěrečných prací studentů MC

Koncert žáků ZUŠ

Pianissimo č. 22 / březen 2023

Šéfredaktorka: Mgr. BcA. Miroslava Raková

Hlavní poradce a odborná pomoc: prof. MgA. Alena Vlasáková

Jazykové korektury: Mgr. Věra Chmelová, Ph.D., Mgr. Jana Lišková Kvochová, Mgr. Romana Olivíková

Autoři článků: Mgr. Inna Aslamas, BcA. Šárka Dudová, MgA. Vanesa Ignatova-Grabon, BcA. Radka Hajšelová, Linda Horňáková, Mgr. Věra Chmelová, Ph.D., Mgr. Taťána Jurčíková, Ph.D., BcA. Anna-Adéla Ludvíčková, Anna Olivíková, Mgr. Romana Olivíková, Mgr. BcA. Miroslava Raková, BcA. Štěpán Slavík, BcA. Martina Vlčková

Grafická úprava: David Rak
Soutěže a propagace: BcA. Radka Hajšelová
Kontakt na redakci časopisu: rakova.m@pianissimo.cz.

Fotografie na titulní straně: Mgr. Josefa Hloušková – pedagožka KKI a MC HF JAMU.

Časopis je k dispozici ke čtení i stažení na stránkách: www.pianissimo.cz